

Igor Eterović*

Prilog istraživanju toponimije Lovranščine: mikrotoponimija Lovranske Drage i Visočica

U radu se istražuje toponimija na području sela Lovranska Draga i Visočice. Osnovni korpus toponima dobiven je njihovim ekscerpiranjem iz Popisa katastarskih čestica za katastarsku općinu Tuliševica, a pri istraživanju su iskorištene i mogućnosti nekoliko računalnih baza podataka kao korektivnih koraka za točnije ubiciranje toponima na terenu. Korpus je nadopunjen podacima dobivenim od informatora te ekscerpiranim iz literature i arhivskih izvora. Svi su toponimi popisani abecednim redom te obrađeni u zasebnim natuknicama. Nekoliko je razina obrade toponima: 1) geografska: svi su toponimi ubicirani te je pri njihovu opisu prvenstveno u obzir uzeta njihova smještenost u reljefu i eventualna ovisnost određenja o vrsti i naravi zemljišta koje imenuju; 2) povijesna: daje se osvrt na spomen pojedinih toponima u primarnim arhivskim izvorima (oporuke); 3) jezična: za neke je toponime ponuđeno kratko objašnjenje, posebice za one oblikovane u lokalnom idiomu, a svi su i akcentuirani. Radom se daje novi prilog dosad veoma slabo istraženoj toponimiji Lovranščine.

Ključne riječi: toponimija, Lovranska Draga, Visočice, Lovranščina, katastar, računalne baze podataka, ubikacija toponima

Uvod

Prostor je Lovranščine¹ bogat imenskim blagom, blagom koje odražava povijesnu zbilju i izraz je pučkog poimanja stvarnosti te jezičnih okolnosti na određenom prostoru. Na posebnu vrijednost i

* Dr. sc. Igor Eterović zaposlen je kao poslijedoktorand na Katedri za društvene i humanističke znanosti u Medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Braće Branchetta 20, HR-51000 Rijeka. Elektronička pošta: igor.eterovic@uniri.hr.

¹ Iako uporaba ovoga lika imena za prostor koji povijesno i geografski gravitira Lovranu nije u skladu sa standardnojezičnom normom, odlučili smo se svjesno za nj kako bismo u kontekstu same naravi rada i posredno uputili na izvorno ime samog prostora (toponim) na koji se referiramo.

važnost toponima kao spomenika koji odražavaju spoznaje ljudi s određenog prostora u određenom vremenu o sebi i svojem jeziku više je puta s pravom ukazivano.²

Nastavljajući istraživanje toponimskog blaga Lovranšćine³, također prvenstveno motivirani važnošću toponima⁴ kao odraza prošle povijesne zbilje u svim njezinim slojevitim i složenim zbivanjima te kao važne sastavnice identiteta Lovranšćine i škrinje dragocjenih podataka o jezičnim zbivanjima i okolnostima na ovom prostoru⁵, nastojali smo prostorno obuhvatiti širi prostor i fokusirati se ponajprije na prikupljanje, ubiciranje i obradu što većeg broja toponima. Te smo toponime, svjesni potrebe njihove interdisciplinarne obrade⁶, nastojali obraditi iz nekoliko perspektiva.

Uza spomenuto istraživanje⁷, postoje tek sporadična i nesustavna toponomastička istraživanja Lovranšćine⁸, pa se prirodno nametnula potreba za istraživanjem koje bi se sadržajno (prostorno) i metodološki (interdisciplinarno) nastavljalo na ona započeta.

² V. npr. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2009., str. 11.

³ V. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine: mikrotoponimija Tuliševice“, *Zbornik Lovranšćine*, knj. 3, 2014., str. 189–232.

⁴ Imena zemljopisnih objekata (brda, potoci, spilje, vrhovi, zaravni, masivi, polja itd.). Toponimi se kao posebna onimijska (onim = riječ ili skup riječi kojima imenujemo objekt i lučimo ga od drugih objekata iste vrste) kategorija dalje dijele prema objektu imenovanja na hidronime (imena vodnih objekata), ojkonime (vlastito ime naseljenog ili raseljenog mjesta), speleonime (imena speleoloških objekata), horonime (razred toponima određenog administrativnog teritorija) itd. Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 76–79.

⁵ O važnosti i značaju imena (onima), posebice toponima, u svim ovim dimenzijama detaljnije v. u Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 15–22; Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica: Osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja*, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011., str. 89.

⁶ Usp. „Toponomastika je jezična znanost. Iz jezika ona crpi podatke (...), ali sve što je u onomastici (njezine društvene, folklorne i druge sastavnice), ne pripada nužno jeziku. Onomastika stoji na prekrizju mnogih disciplina, u prvome redu društvene, povijesne i zemljopisne, što joj daje interdisciplinarni značaj, koji je postulat suvremenoga znanstvenoga istraživanja.“ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2005., str. 14.

⁷ Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 189–232.

⁸ Područje Lovranšćine svrstava se tako u djelomično popisana područja, pri čemu je uglavnom riječ o popisivanju obalnih toponima (usp. Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica*, str. 27). Za razliku od područje zapadne i dijela istočne obale Istre (do Raškog zaljeva), gdje je učinjen značajan doprinos u popisivanju toponima (v. Ujević, Mate (ur.), *Toponimika zapadne Istre, Cresa i Lošinja*, Anali Leksikografskog zavoda FNRJ, knj. 3, Leksikografski zavod, Zagreb, 1956.), područje Liburnije nije bilo te sreće. Za prostor Lovranšćine jedini su usko fokusirani toponomastički doprinosi oni Stanislava Gilića, koji se u nekoliko radova posvetio toj tematici. V. Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 139–143; Gilić, Stanislav, „Toponimija u katastarskim kartama Općine Lovran s početka XIX. stoljeća“, u: Muzur, Amir (ur.), *Lovran u XIX. stoljeću (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*, Poglavarstvo Općine Lovran, Lovran, 1998., str. 12–14.

Predmet i doseg istraživanja

Termin mikrotoponimija treba uzeti s dozom opreza te ga u ovom radu koristimo isključivo kao oznaku za tendenciju da prodremo do prostorno što manjih, usko lokaliziranih toponima.⁹ U tom je smislu ono važan doprinos mikrotoponimiji, a koja može poslužiti za daljnja istraživanja. Duboko uvjereni da je velik korak učinjen sačuvamo li toponime od zaborava i dijeleći strepnje s nizom istraživača toponimije¹⁰, nastojali smo što potpunije i preciznije izraditi osnovni registar toponima istraživanog područja.

Nije nam namjera zalaziti detaljnije u jezičnu dimenziju toponima, osim eventualno u pokušaju naznačivanja njihove motivacije te objašnjenja kojeg oblika koji ima uporište u lokalnom idiomu, već se ponajviše usredotočiti na geografsku i povijesnu metodu njihova istraživanja. Tako nam je primarni cilj sastavljanje maksimalno obimna registra toponima jednog užeg područja, njihovo precizno i detaljno ubiciranje u prostoru, a naposljetku i osvrt na spomen tih imena u povijesnim izvorima, odnosno njihovo zasvjedočenje u povijesnim dokumentima. Vjerujemo da je takvo postupno i temeljito ekscerpiranje toponima metodom „razminiravanja minskog polja“¹¹, česticu po česticu terena, jedini put prema njihovoj budućoj sustavnoj obradi.

Sasvim je logično da takvo istraživanje, zbog bogatstva toponomastičke građe zabilježene na terenu, mora započeti od manjih prostornih jedinica, ponajprije od razine katastarskih općina. Tako su kao osnovna prostorna ograničenja preuzete granice katastarskih općina (u nastavku k. o.) kao elementarnih odrednica u prostoru. Područje Lovranščine obuhvaća k. o. Lovran, k. o. Opić i k. o. Tuliševica. Budući da je posljednja k. o. najmanje zastupljena u dosadašnjim istraživanjima i zahvaljujući činjenici da smo imali priliku crpiti podatke od autohtonog informatora, ona je prva privukla našu pažnju. Kako smo od triju skupina zaselaka (Lovranska Draga, Tuliševica i Visoče) jednu već obradili (Tuliševica)¹², prirodno je bilo nastaviti istraživanje prema preostalim dvjema, prostorno susjednim – Lovranskoj Dragi i Visočama – te na taj način toponomastički cjelovito

⁹ Naime bilo bi uputnije govoriti o mikroreferentima jer govor o mikrotoponimima nužno otvara distinkciju naspram makrotoponima, što je apsurdno, budući da su svi toponimi na jednakoj kvalitativnoj osi kao izrazi imenovanja. Usp. Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica*, str. 100.

¹⁰ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 83; Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, 2005., str. 11; Ivetac, Just, *Istarski toponimi*, Istarska naklada, Pula, 1982., str. 6.

¹¹ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 24.

¹² Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 189–232.

pokriti jednu, prostorno najveću, k. o. Lovranščine (v. *Sliku 1* i *Sliku 2*).¹³

Lovranska Draga ime je starog sela Lovranščine, koje ujedno daje i ime katastarskom prostoru u njegovu širem radijusu. Geografski, to je prostor koji se proteže od masiva Učke (obronci Suhog vrha) na zapadu do obronaka masiva Knezgrada na istoku, koji je i granica s područjem zaseoka Tuliševica. Na sjeveru je taj prostor omeđen granicom s k. o. Lovran (dijelom je čini brdski masiv koji se nastavlja od Knezgrada do brda Grnjač prema zapadu), a na jugu granicom s k. o. Kraj (prostor Mošćenišćine), odnosno prirodnom granicom sa zaseokom Visoče, koju čini najveći prtok potoka Medveja (v. *Sliku 2*).

Prostor Visoča nastavlja se dakle južno od Lovranske Drage, koja čini približno polovicu sjeverne granice toga prostora, dok drugu polovicu čini granica sa zaseokom Tuliševica (koja ide potokom Medveja). Položeno na izduženom grebenu, na istoku se prostor Visoča pruža do mora, a na jugu graniči s k. o. Kraj (granica velikim dijelom ide potokom Cesara), dijelom šireg mošćeničkog područja (v. *Sliku 2*).

Koraci (metode) u istraživanju

Kako je riječ o mikrotoponomastičkom istraživanju, prvi je cilj bio što potpunije ekscerpiranje toponima (stvaranje što obuhvatnijeg korpusa). Također smo nastojali dati obradu toponima s nekoliko različitih aspekata. Korake istraživanja možemo skicirati na sljedeći način:

- ekscerpiranje bazičnog korpusa toponima iz Popisa katastarskih čestica za katastarsku općinu Tuliševica;
- sondiranje katastra česticu po česticu uz pomoć različitih računalnih baza podataka – s ciljem precizne ubikacije toponima;
- ekscerpiranje toponimijske građe iz razgovora s lokalnim informatorom radi upotpunjenja toponimijske slike područja;
- elementarna jezična, povijesna i geografska analiza ekscerpiranih toponima.

---

¹³ Treba istaknuti kako bi suvremena podjela po naseljima glasila Tuliševica – Lovranska Draga – Medveja, međutim svjesno smo odabrali kao toponomastičku središnju odrednicu Visoče umjesto Medveje iz nekoliko razloga za koje držimo da nadjačavaju spomenutu katastarsku podjelu. Prvi je povijesni: Visoče su mnogo stariji i u povijesti kontinuirano naseljen zaselak sve do suvremenog doba, kada se stanovništvo počelo koncentrirati uz obalu, a cijeli prostor oko Visoča raseljavati i propadati. Drugi je geografski: pod Visoče smo grupirali cjelokupni istureni greben Učke prema moru na kojemu su se Visoče kao najveći zaselak smjestile. Svaki od tih razloga u toponomastičkoj je analizi veoma bitan te u studiji ovakve naravi prednjači pred razlozima administrativne naravi.

Stvaranje osnovnog toponimijskog korpusa

Smatrajući je osnovom u ovakvim istraživanjima, prvenstveno smo se usredotočili na zemljopisnu metodu obrade toponima, tj. na njihovu detaljnu i preciznu ubikaciju na terenu. U tom je smislu trebalo poći od katastra kao nezaobilazna i temeljna vrela za imena pojedinih geografskih predjela.¹⁴ Polazište je bila prva sustavna katastarska izmjera ovog područja, a riječ je o katastarskoj izmjeri hrvatskih zemalja koja je po caru Franji I. dobila naziv *franciskanska izmjera*.¹⁵ Stanislav Gilić iz tog je katastra već ekscerpirao toponime i dao kratku jezičnu analizu s ciljem otkrivanja njihova mogućeg čitanja. Međutim u samom je katastru naveden tek malen broj toponima, a sveukupno njih 21 na području čitave k. o. Tuliševica.¹⁶ Na području pak koje smo obuhvatili istraživanjem nalazi se još i manji njihov broj, točnije njih 13.¹⁷ Riječ je uglavnom o germaniziranoj varijanti grafije određenog toponima: *Bach Cesara* < *Potok Cesara*, *Draga di Lovrana* < *Lovranska Draga*, *Gordi Breg* < *Grdi Breg*, *Villa Cali* < (*Selo*) *Kali*, *Visotsche* < *Visoče*, ili pak o varijanti jezičnog oblika (najčešće je riječ o specifikaciji terena u odnosu na neki drugi toponim): *Gorena Vlaschna* < *Vlašno*; *Na Vlaschine* < *Vlasin(je)*, *Na Jaworowce* < *Javorovci*, *Pod Ghernaz* < (*Pod*) *Grnjač*, *Na Punte* < *Punta*. Jedan se toponim identična oblika pojavljuje i u ovom izvoru: *Presika*, dok jedan predstavlja talijansko ime za Učku (ujedno i za vrh Učke – v. kasnije objašnjenje uz toponim *Učka*): *Monte Maggiore*. Zabilježen je i jedan novi toponim: *Hrabar*.¹⁸

Zbog tako ograničena korpusa koji nam nudi to vrelo odlučili smo maksimalno iskoristiti postojeće suvremene popise katastarskih čestica. Najdragocjeniji je izvor pritom bio *Popis katastarskih čestica – katastarska općina Tuliševica*, dokument koji smo dobili na uvid ljubaznošću djelatnika Odjela za katastar nekretnina Opatija¹⁹, a iz kojega je ekscerpiran najveći dio registra istraživanog područja i

¹⁴ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 96–97.

¹⁵ Više o franciskanskom katastru te općenito o važnosti katastara u toponomastičkim istraživanjima v. u: isto, str. 95–97.

¹⁶ Gilić, Stanislav, „Toponimija u katastarskim kartama Općine Lovran s početka XIX. stoljeća“, str. 14.

¹⁷ Radi izbjegavanja opterećenja teksta koje bi nastalo upućivanjem na pojedine listove katastarskih mapa, popis je direktno preuzet od Stanislava Gilića. V. na i. mj.

¹⁸ Ovaj toponim nije zasvjedočen u drugim izvorima niti je za njega dobivena neka druga potvrda, pa nije naveden u registru toponima u nastavku članka.

¹⁹ *Popis katastarskih čestica – katastarska općina Tuliševica*, Odjel za katastar nekretnina Opatija, Područni ured za katastar Rijeka, Državna geodetska uprava, Republika Hrvatska, stanje od 2. 12. 2015. Ovom prilikom htjeli bismo zahvaliti djelatnicima Odjela koji su nam uvelike olakšali istraživanje svojom pomoći.

koji je poslužio kao početni bazen za sastavljanje toponimskog korpusa, uz istovremeno korištenje računalnih baza podataka. Usprkos mogućnosti netočna upisa u katastar i potrebe za kritičkim odmakom²⁰, takva se metoda pokazala izuzetno korisnom u temeljitu zahvaćanju velikog prostora u kratku vremenu, a s visokom toponomastičkom raščlanjenošću. Paralelno smo koristili nekoliko baza podataka u računalnom pretraživanju i ubiciranju toponima:

1. *Preglednik katastarskih podataka*, koji „služi za uvid u središnju bazu postojećih katastarskih podataka Republike Hrvatske koja se vodi u Središnjem uredu Državne geodetske uprave“²¹, bio je osnovna i najvrednija baza. Njom smo se služili u detaljnoj ubikaciji pojedinih čestica (i njima odgovarajućih imena). Preliminarni je korak svakako bio korištenje *Geoportala Državne geodetske uprave*, na kojemu smo mogli očitati rasprostiranje čestica na istraživanome prostoru i njihove brojeve povezati s onima iz *Popisa*. Time smo postupno i sustavno pregledali rasprostiranje katastarskih čestica, temeljito sondirali čitav prostor istraživanja i dobili osnovicu za ubiciranje toponima prema očitanim imenima iz *Popisa*.

Treba istaknuti da karta u *Pregledniku* donosi i nekoliko oblika toponima kojih nema u samim imenima čestica, no riječ je uglavnom o talijaniziranoj varijanti grafije postojećih toponima. Za Lovransku su Dragu to, od istoka prema zapadu: *Boikov* < *Bojkov*; *Pod las* < *Pod laz*; *Na Sie* < *Na Šije*; *St. Michele* < *Lovranska Draga – Sveti Mihovil*; *La cuci* < *Za kukci*; *Draga di Laurana* < *Lovranska Draga*; *Pod vasjo* < *Pod vas*; *Berda* < *Brda*; *Pod berda* < *Pod brda*; *Las* < *Laz*; *Sleba* < *Žleba*; *Lasi* < *Lazi*; *Trepetic* < *Trepetić*; *Crisici* < *Križić*; *Vodicka* < *Vodičko* i *Poprivniak* < *Poprivnjak*. Za prostor Visočica su to, od zapada prema istoku: *Calusa* < *Kaluža*; *Visoce* < *Visoče*; *Vlasigne* < *Vlasinje*; *Drazica* < *Dražica*; *Preseca* < *Preseka*, *Rumenie* < *Rumenje*; *Scericevo selo* < *Šćerićevo selo*; *Zuparovo selo* < *Cuparovo selo*; *Opatia* < *Opatija*; *Andretici* < *Andretići* i *Cali* < *Kali*.

Na karti postoje i talijanizirane grafijske varijante toponima za lokalitete sličnih imena (u Lovranskoj Dragi *Plase* < *Za plazak*, dok istovremeno postoji nešto udaljeniji lokalitet *Plasa*, a u Visočama *Cali* < *Kalić*, dok istovremeno postoji nešto udaljeniji lokalitet *Kali te Dolci* < *Dolčići*, dok istovremeno postoji nešto udaljeniji lokalitet *Dolčić*,

²⁰ O mogućnosti pogreške i potrebi za kritičkom oprežnošću pri preuzimanju toponima iz katastarskih popisa v. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 196.

²¹ *Preglednik katastarskih podataka*, <http://www.katastar.hr/dgu/>, posljednji put pristupljeno: 15. 12. 2015.

kojega se vjerojatno talijaniziralo i greškom upisalo bez posljednjeg grafema).

Za neke pak toponime ista karta nudi iste jezične izraze – *Draga, Padova, Tisva, Dol, Prohod, Veli dol, Vojak* i *Mali dol* (Lovranska Draga); *Lokvice, Cesara* i *Medveja* (Visoče) – pa služe kao potvrda zasvjedočenim toponimima.

Toponimi pak *Na berdeh, Grnjač, Gozd* (Lovranska Draga) i *Serana* (Visoče) dopuna su korpusu s obzirom na to da se u ostalim preglednicima ne nalaze.

2. *Geoportal Državne geodetske uprave* „predstavlja središnje mjesto pristupa prostornim podacima te jedan od temeljnih elemenata Nacionalne infrastrukture prostornih podataka.“²² i njime smo se služili isključivo u kombinaciji s prethodnim preglednikom. Osim te paralelne upotrebe poslužio nam je ujedno i za nadopunu korpusa, i to pri točnu lociranju nekih novih toponima vezanih isključivo uz neki izgrađeni objekt, kao i pri pregledavanju karata upotrijebljenih unutar njega (iako nam one donose tek malen broj novih toponima, uglavnom jezične varijante već pronađenog).

3. *Arkod* predstavlja „novi sustav evidencije zemljišnih parcela u RH.“²³ Taj nam je preglednik bio prvenstveno dragocjen kao izvor različitih karata dostupnih preko njega. One su nam ne samo nudile različite jezične varijante istog toponima već i pružale zemljopisni kontekst za čitanje pojedinih toponima, što se prije svega odnosi na topografsku kartu.

Spomenutim je računalnim preglednicima stvoren neophodan prostornogeografski kontekst toponima koji su ekscerpirani iz *Popisa*.

Dopuna korpusa podacima dobivenim od informatora

Metoda prikupljanja podataka iz razgovora s informatorima u ovakvu istraživanju pokazala je brojne prednosti: 1) slika današnje, „žive“ upotrebe toponima; 2) dopuna korpusa mikrotoponimima o kojima drugi izvori šute; 3) odraz, barem u najvećoj mjeri, „osobne karte“ toponima kako u njegovu izrazu tako i u njegovu izgovoru, pružajući podlogu za daljnja dijalektološka istraživanja.²⁴

²² *Geoportal Državne geodetske uprave*, <http://geoportal.dgu.hr/>, posljednji put pristupljeno: 15. 12. 2015.

²³ *Arkod*, <http://www.arkod.hr/>, posljednji put pristupljeno: 15. 12. 2015.

²⁴ Više o tim prednostima v. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 198.

Dragocjenim informatorom za ovo područje pokazao se gospodin Boris Mišćenić (Rijeka, 1961.–), izvorni govornik i entuzijast u proučavanju vlastitoga kraja. Uz to što je i sam izvorni govornik koji rabi toponime u svakodnevnom životu i snalaženju, on ujedno dugi niz godina bilježi one toponime koje je čuo od svojih susjeda i prijatelja, prvenstveno starijih ljudi.²⁵ Tako je dobiven velik broj novih toponima, što se pokazalo osobito vrijednim za područja koja nisu zahvaćena katastarskom obradom, tj. koja su najčešće komunalna (*komunska*) ili je riječ o stjenovitim predjelima, jamama i drugim nepristupačnim dijelovima terena koji nisu u privatnom posjedu (pa stoga ni katastarski parcelizirani).²⁶

Razgovarali smo i s drugim informatorima radi provjere zabilježenih toponima, odnosno zasvjedočenih toponimskih likova (izraza): Marijom Liker, rođ. Gržin (Lovran, 1931.–)²⁷ i Santom Petričićem (Liganj, 1928.–)²⁸. Ti su razgovori dali potvrdu određenih toponimskih likova, a od posebne su vrijednosti bili dobiveni povijesni i etnografski podaci, čime je nadopunjeno i obogaćeno tumačenje pojedinih toponima.

U korpus su uvršteni i oni toponimi koje je prikupio Stanislav Gilić od informatora u svom istraživanju o obalnim toponimima Lovranšćine. Od dvoje informatora prikupio je ukupno 30 obalnih toponima, od kojih se 4 nalazi na području koje je predmet našeg

---

²⁵ S gospodinom Mišćenićem razgovarali smo u nekoliko navrata (od kraja 2014. do kraja 2015.) i popisivali informacije koje bi nam davao o pojedinim toponima, odnosno prepisivali njegove bilješke i upisivali nove toponime koji nisu zasvjedočeni u drugim dostupnim izvorima. Vrlo je važno naglasiti da je gospodin Mišćenić kao izuzetan entuzijast i poznavatelj vlastitog kraja sve toponime koje sam rabi, odnosno prikupljene toponime direktno upisivao na kopiju topografske karte prema dostupnim podacima o tome gdje su se točno ili makar približno nalazili tereni imenovani njima. Zahvaljujem Frani Babiću na pomoći oko organiziranja razgovora s informatorom te snimanja razgovora.

²⁶ Boris Mišćenić proveo je na terenu brojne razgovore s lokalnim stanovništvom, što je umnogome upotpunilo temeljni korpus, i to posebice na područjima koja nisu detaljno zahvaćena katastrom, odnosno koja nisu pokrivena gušćom mrežom katastarskih čestica, već su u katastru ubilježene kao golema područja koja predstavljaju najčešće komunalne, javne površine.

²⁷ Obitelj je informatorice iz Lovranske Drage te su imali posjede i na njenu širem teritoriju. Iako je sama informatorica rođena i veći dio života provela u Lovranu, u svom djetinjstvu i mladosti usko je bila vezana upravo uz istraživano područje, a i cijeli život redovito je posjećivala rođake u Lovranskoj Dragi ostavši povezana s tim prostorom. Razgovor s njom vođen je 6. siječnja 2016.

²⁸ Informator nam je prvenstveno dragocjen za toponime iz k. o. Lovran, međutim od njega su i u ovom istraživanju dobiveni važni podaci o rubnim sjevernim područjima k. o. Tuliševica, budući da su na tom području i obitelji iz sela Lignja (k. o. Lovran) imale svoje posjede, a on je sam bio aktivno cijelu mladost involviran u njihovoj kultivaciji. Razgovor s njim vođen je 10. siječnja 2016.

istraživanja.²⁹ Navedeni od sjevera prema jugu, to su *Medveja, Punta Cesara / Pul Terzi, Brest, Cesara*.

Tako dobiveni toponimi nisu samo važna kvantitativna nadopuna korpusa već i kvalitativno izuzetno dragocjena dopuna onim toponimima koji bi se najbrže izgubili u momentu lokalnog stanovništva ne budu li zapisani.

Pregled i analiza dokumentiranih toponima

Tri su osnovne razine analize sakupljene toponimske građe koje smo dotakli.

1. *Geografska*: za svaki smo zasvjedočeni toponim što preciznije moguće odredili raspored njegova geografskog prostiranja, odnosno što je moguće preciznije ubicirali toponime u prostoru. Geografski kontekst bio nam je osobito važan kao često ključan element motivacije toponima (reljef, geomorfološke karakteristike...) te ponekad presudan u razrješavanju nastanka i značenja toponima. Temeljni nam je zadatak upravo ta razina analize kao preliminarna i osnovna u toponomastici.³⁰

2. *Povijesna*: uzimajući u obzir neistraženost starijih povijesnih razdoblja lovranske povijesti, a posebno manjak istraživanja na arhivskim dokumentima, koncentrirali smo se na zbirku notarskih dokumenata iz 18. stoljeća, u kojima smo pronašli zasvjedočene brojne toponime koji su dijelom našeg primarnog korpusa.³¹ Unutar te razine dotakli smo i *etnografsku* dimenziju te analize, često se oslanjajući na etnografske momente, napose pri tumačenju toponima.

3. *Jezična*: koliko je to bilo u našoj mogućnosti, ukratko smo ukazivali na neke jezične osobitosti, a koje su najčešće vezane uz etimologiju riječi ukorijenjenu u dijalektalne lekseme. Koncentrirali smo se prvenstveno na motivaciju pojedinih toponima, budući da se

²⁹ Njegovi su informatori bili Rato Abram i Josip Malinarić. V. Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini“, str. 143.

³⁰ Usp. „U toponomastičkim radovima s terena pojam *ubikacija* blizak je pojmu *identifikacija*. Svaki toponimski lik kojemu se ne može odrediti referent nije toponim u punom smislu riječi. Svaki referent zauzima neko mjesto u prostoru (vrh, otok, uvala, naselje) i upravo je uspostava i analiza veza između ovih dviju sastavnica toponomastičkog znaka (toponimskog lika i referenta) jedna od glavnih zadaća toponomastike. Moglo bi se reći: sam njen smisao.“ Skračić, Vladimir, *Toponomastička počelnica*, str. 98. Velika nam je želja da upravo na temelju bilješki i skica izrađenih tijekom ovog istraživanja u budućnosti izradimo sustavan grafički prikaz svih toponima na prostoru k. o. Tuliševica. Ovdje to nije bilo moguće zbog ograničenosti prostora.

³¹ Fokusirali smo se na oporuke napisane u lovranskoj kancelariji u 18. stoljeću, koje se čuvaju u fondu *Javni bilježnici Rijeke i okolice* u Državnome arhivu u Rijeci pod signaturom: HR-DARI-41 (interna signatura: JU3). Pregledane oporuke nalaze se u arhivskom svesku (busti) 24. Svaki je pojedini dokument obrojčen, pa tako i svaka oporuka ima svoj broj, koji će kasnije biti naveden pri pisanju referencija za svaku pojedinačno.

u njoj često zrcali povijesna zbilja nekadašnjih vremena (ponekad očuvana i danas), a koja je obilježila određeni prostor i motivirala njegovo imenovanje. Dana je ujedno i akcentuacija toponima kada je to bilo moguće (poznavanje toponima od strane lokalnog govornika ili barem izraza te njegovo čitanje u lokalnom idiomu).³²

Svi su istraženi toponimi u nastavku navedeni abecednim redoslijedom, pri čemu dajemo kratku analizu i objašnjenje uza svaki navedeni toponim. Jedina načinjena podjela jest ona na područje gravitacije dvama zaseocima, odnosno na područje Lovranske Drage i Visoča, pri čemu su toponimi sukcesivno obrojčeni kao jedinstven korpus. Podjela je učinjena radi lakšeg snalaženja i izbjegavanja stalna ponavljanja na kojem se širem prostoru nalazi dotični toponim. Četiri izvora, gore temeljito predstavljena, navedena su uza svaki toponim kraticama u zagradi, radi ekonomičnosti:

- Kat/Kat^k = Preglednik katastarskih podataka/Preglednik katastarskih podataka – karta
- Geo = Geoportal Državne geodetske uprave (hrvatska osnovna karta)³³
- Ark = Arkod
- Inf = Informator Boris Miščenić

Toponime preuzete iz spomenutog istraživanja Stanislava Gilića naznačili smo kraticom OT.

Za neka je jezična tumačenja korišten *Hrvatski jezični portal*³⁴, napose za etimologiju riječi, a pri pozivanju na taj izvor korištena je kratica HJP. Ostali izvori na koje se prilikom tumačenja pozivamo navedeni su u bilješkama.

Pri stvaranju pojedine natuknice u registru toponima koji slijedi vodili smo se prvenstveno sljedećim razinama obrade, i to ovim redoslijedom važnosti: 1) navođenje što pojedini toponim imenuje; 2) njegov smještaj na terenu; 3) objašnjenje motivacije toponima; 4) ostali prikupljeni podaci o toponimu. Dok su prve dvije razine uvijek

---

³² Akcentuiranje je izvršila dr. sc. Ivana Eterović, na čemu joj dugujemo duboku zahvalnost.

³³ Osim toponima naknadno unesenih (dopisanih) u sam sustav, ovaj je izvor izuzetno vrijedan u komparativnom smislu jer omogućuje usporedbu nekoliko različitih karata (npr. hrvatska osnovna karta, topografska karta, ortofoto-karta itd.) vrlo brzo i jednostavno. Primjerice dok jedna karta donosi neprocjenjive podatke o geografiji terena razlučujući i najmanje zemljopisne sadržaje (hrvatska osnovna karta), druga pak ima obilježene dvorove (topografska karta), a treća često omogućuje uvid u sastav tla i/ili vrstu raslinja (ortofoto-karta). Komparirajući podatke i preklapajući karte, vrlo lako dobijemo cjelovit(ij)u sliku nekog područja, vrlo često neophodnu za objašnjenje toponima i njegove motivacije.

³⁴ „**Hrvatski jezični portal** (HJP) rezultat je zajedničkog projekta Novog Libera i Srca. Organiziran je oko rječničke baze Novog Libera. Većini riječi u bazi pridodani su izvedeni oblici, tj. gramatička razrada.“ (<http://hjp.znanje.hr/>).

uključene u tumačenje toponima, posljednje dvije nerijetko izostaju – ovisno o dostupnim podacima. Kada je riječ o kojem nejasno definiranu ili prema upotrebi neizdiferenciranu području (npr. danas prostor koji je pod šikarom ili niskim raslinjem, područje mlade šume itd.), nije posebno navođeno što točno toponim imenuje, već se više pažnje posvećuje njegovoj lokaciji.

LOVRANSKA DRAGA

1. **Ārgûn** (Inf) – riječ je o prostoru strmih litica koje obrubljuju vršni hrbat Učke s juga (najviši vrh *Suhi Vrh*³⁵, v. objašnjenje uz taj toponim), a u čijem se podnožju zaista i nalaze brojni prostrani sipari odronjenog i umrvljenog kamenja, što je motiviralo drugo ime za isti prostor – *Peščina* (*peščina* ‘veliki pijesak’).³⁶ S obzirom na idealnu opservacijsku poziciju, motivaciju možemo tražiti u upućivanju na „mjesto zgodno za zasjedu“, a jezično uporište može imati u romanskom supstratu (tal. *argano* < lat. *ergala*)³⁷.
2. **Bâbîn gròb** (Inf) – ime se odnosi na tumul u blizini današnjeg planinarskog skloništa istog imena (Inf). Podrijetlo imena i dalje je nepoznato, iako postoje određene predaje o njegovu nastanku.³⁸
3. **Bajôh** (Inf, Kat), **Na Bajôh** (Kat), **Dràga – Bajôh** (Kat), **Bajòk** (Kat), **Na Bajòke** (Kat), **Dràga – Bajòk** (Kat), **Dràga (Na Bajòke)** (Kat) – ime za skup seoskih posjeda (obrađivih površina i livada) istočno od crkve Sv. Mihovila. Oblik *Bajoh* vrlo je vjerojatno izvoran, što potvrđuje njegovo pojavljivanje u nekoliko toponimskih likova i varijanti, a ključna je potvrda izvornog govornika.³⁹ U oporuci iz 1780. zasjeđen je posjed imenovan *Bagioch*,⁴⁰ a u oporukama iz 1784.⁴¹ i 1794.⁴² *Bajoch*.

³⁵ Svi toponimi koji se spominju u objašnjenju i/ili ubikaciji pojedinih toponima danih u nastavku, a nalaze se u registru dani su ukošenim slovima, kako bi se izbjeglo stalno upućivanje na iste toponime bilješkama ili napomenama u zagradama. Masnim slovima dane su druge potvrđene varijante za koje se smatra da se trebaju uvažiti.

³⁶ Predio koji imenuje ovaj toponim nazivao se još i *Peščina* (Inf).

³⁷ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1 (A–J), JAZU, Zagreb, 1971., str. 58.

³⁸ Inf. Marija Liker izvijestila je da je u mladosti čula priču o ženidbi u kojoj je mladenkin dio svatova dolazio iz Istre, pri čemu je nekoliko žena poginulo od posljedica smrzavanja na tom mjestu prilikom spuštanja u Lovransku Dragu.

³⁹ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

⁴⁰ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00038.

⁴¹ Isto: dok. 00065.

⁴² Isto: dok. 00131.

4. **Bakalaričev dolac** (Inf) – ime dolca koji se nalazi na južnom dijelu *Vodičke*.
5. **Bankinovac** (Kat), **Bokinovac** (Kat) – zbog njihove blizine vjerojatno je riječ o povezanim toponimima. Oba imenuju nekoliko čestica uz sam potok u središtu sela koji poput ulaza („vrata“) vodi (nekada kolovozom, danas cesticom) u unutrašnji dio potočke drage, gdje su se nalazili posjedi stanovnika. Stoga je izvjesno da su vjerojatno oba danas sačuvana u iskrivljenu obliku te da je izvoran bio lik **Bakinovac**. Naime tada bi značenje upućivalo na naziv za vrata iz romanskog supstrata (tal. *bocca* < lat. *bucea*), a koji je u iskrivljenu obliku prisutan u brojnim našim toponimima.⁴³ Definitivnu potvrdu za rečeno predstavlja tripud zasvjedočen oblik *Bakinouaz* u oporuci iz 1756.⁴⁴, odnosno *Bachinovaz* iz 1775.⁴⁵ i 1784.⁴⁶ te *Bachinovacz* u drugoj oporuci iz 1775.⁴⁷
6. **Bārbīn** (Kat) – ime za područje na strmoj padini Knezgrada, iznad potoka, a podno puta iz Lovranske Drage za Medveju.
7. **Bliži ogrulac** (Kat), **Furnāža (ogrulac)** (Kat), **Ogulat – furnāža** (Kat) – zanimljivo je da svaki od ovih toponima označava isključivo po jednu katastarsku česticu – malu njivu, tj. vrlo malen prostor te je u tom smislu njihova vrijednost važnija kao ostatak nekog drugog vremena. Svi se nalaze na širem prostoru *Furnaže* (v. objašnjenje uz taj toponim). Varijante toponima vezane za lik *Ogrulac* mogu se dovesti u vezu s veoma starim oblikom *ogrul* kao njegova umanjena, a koji se izvodi kao vrlo rana posuđenica iz predslavenskog supstrata (< *ager*).⁴⁸ Uporište za takvo tumačenje daje i dan-danas relativno pravilno rasterirano obradivo zemljište u zapadnoj kosi Knezgrada (ispod današnje ceste za Lovransku Dragu). Izraz *ogulat* vjerojatno predstavlja varijantu izraza *ogrulac*.

---

⁴³ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 231.

⁴⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00001.

⁴⁵ Isto: dok. 00014.

⁴⁶ Isto: dok. 00057.

⁴⁷ Isto: dok. 00016.

⁴⁸ Treba napomenuti interesantnu paralelu koju između ostalih navodi Petar Šimunović uspoređujući parnjake među veljotskim i slavenskim imenima: *Ogrul* <-> *Krč*, *Laz*. V. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 91. Ako je zaista riječ o romanskom supstratu iz kojega se izvodi značenje ovog toponima, na ovom bi se prostoru paralele umjesto u veljotskome mogle tražiti u nekome od istriotskih jezika, što bi svjedočilo o izuzetnoj starosti imena. Tada bi toponim upućivao na omanju krčevinu (*ogrulac* = *lazić*, v. objašnjenje uz *Laz*). Izgledan je (možda i izgledniji) utjecaj povijesnih istrorumunjskih jezika (od kojih danas živeći samo vlaški na širem prostoru Šušnjevice, odnosno žejanski u Žejanama), na što upućuju i neki drugi toponimi zabilježeni na ovom širem području (*Vlašinj* itd.), koji će biti posebno istaknuti u nastavku.

8. **Bōjkōvo**⁴⁹ (Kat), **Bōjkōv** (Inf), **Boikov** (Kat^k) – ime omanjeg dolca koji se nalazi na području križanja puteva koji se iz Lignja, odnosno Lovranske Drage (Oraja) spajaju u jedan koji vodi zapadnom kosom Knezgrada prema vrhu Učke.
9. **Brājdīna** (Kat), **Brājdīne** (Kat) – ovim izrazom imenovano je nekoliko terasasto rasprostrtih posjeda u blizini kuća *Lovranske Drage* podno ceste prema potoku. *Brajdina* je uvećanica od *Brajda*, a ime je vezano uz nasade vinove loze, što upućuje na to da je na tom prostoru nekad možda bio poveći nasad te kulture. Varijante i izvedeni toponimi od *brajda* prisutni su na širem području Lovranščine, ali i po čitavoj Istri, često označavajući nasade vinove loze u kombinaciji s nekim drugim kulturama, pretežno stablima voćaka ili pak nasadima javora (klenja).⁵⁰
10. **Břda** (Kat, Geo), **Berda** (Kat^k), **Břdo** (Kat) – skup toponimskih likova koji imenuju prostor brojnih manjih posjeda i njima pripadnih dvorova⁵¹, sjeverozapadno od samog sela Lovranska Draga, a koje obiluje nižim uzvišenjima, brežuljcima. Odatle vjerojatno i motivacija toponima. Zabilježeni su i na nekim kartama (Geo).
11. **Břdo** (Kat) – toponim vezan uz česticu pretežno zaravnjene površine koja se nalazi na omanjem uzvišenju (manjem hrptu) na širem prostoru *Laza*.
12. **Büč** (Inf) – riječ je o manjem slapu na medvejskom potoku. *Buč* se dovodi u vezu s lupanjem po vodi, bućkanjem, odnosno s riječi *buk*, koja označava buku koju proizvodi jako gibanje vode, šum (HJP: *buk*).⁵²

⁴⁹ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

⁵⁰ V. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 218.

⁵¹ Dvor je za područje Lovranštine, kao i za šira prostranstva padina Učke i Čičarije, „[n]eizostavljivi i najkarakterističniji prostor“, koji predstavlja „mali pačetvorinasti objekt zidan kamenom u suho, visine na jedan pod, s dvostrešnom drvenom krovnom konstrukcijom pokrivenom biljnom građom, za sklonište ovaca i za privremeni boravak ljudi“. Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostor i sadržaji“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 152.

⁵² Potok koji prolazi dragom (udolinom) iznad Medveja, a kojoj i selo Lovranska Draga duguje ime, danas se najčešće naziva potokom Medveja, prema mjestu utoka u more, odnosno medvejskoj uvali. U ovom radu izraz *medvejski potok* koristi se kao sinonim za potok Medveja, a kada se spominju drugi bočni pritoci, tada se isključivo referira na pritoke ovome potoku, ako nije naznačeno drugačije. Tradicionalno je potok poznat jednostavno kao *Potok*, čime se označavao taj središnji vodotok koji je bio okosnica života okolnih sela, što svjedoče i brojni oblici drugih, u nastavku razmatranih, toponima nastalih relacijskim određenjem upravo prema ovom vodotoku, a od eksplicitnih primjera mogu se istaknuti česta referiranja na potok (jednostavno: *torrente*) u oporukama iz spomenutog fonda, napose prilikom ubiciranja određene ostavine. Impozantan je primjer lociranja zemljišta prema „blizini novog mosta sagrađenog u Dragi“ (*situata vicino ili ponte nuovamente fatto in Draga*) te „u blizini novog draškog mosta podno crkve Svetog Mihovila“ (*situato vicino al Nuovo Ponte di Draga sotto la Chiesa di S.*

13. **Bùkovac** (Inf, Kat) – riječ je o imenu motiviranu prostranim šumskim predjelima iz porodice bukvi (*Fagus*). Marija Liker potvrdila je oblik **Bukovo** te naznačila da se tamo išlo po drva (bukovinu).
14. **Bùkovic**a (Inf) – riječ je također o imenu koje dolazi od fitonima, motivirano šumskim predjelima iz porodice bukvi (*Fagus*).
15. **Bùrlica** (Kat) – toponim imenuje prostor na prisojnoj strani kanjona potoka Medveja, smješten podno (prema jugu) isturenog grebena Knezgrada. Sam izraz umanjena je od *burla*, naziva za žljebove, usjeke u terenu po kojima su se inače nekada spuštala debla niz kose padine takvih užljebljenja s prostora sječe na mjesto kamo je trebalo dopremiti debla radi lakšeg daljnjeg prijevoza.⁵³
16. **Còpanica** (Inf) – ime za područje na potoku, iznad *Buča*.
17. **Cùf** (Inf) – riječ je o grebenskom izbočenju između dva potočna usjeka ispod sela Lovranska Draga. Vjerojatno se radi o toponomastičkoj metaforici koja upućuje na geomorfološke osobitosti⁵⁴, budući da rečeno izbočenje nalikuje na čuperak (napose s postojećom vegetacijom niskog raslinja), za koje je ovo dijalektalni izraz (mlet. *zuf*, tal. *ciuffo*⁵⁵).
18. **Cùrāk** (Kat), **Pri slāpi** – **Cùrāk** (Kat) – Marija Liker potvrdila je da je riječ o izvoru vode na lokaciji istočno od sela Lovranska Draga, koji nikad nije presušio (na njega su žene išle po pitku vodu čak i kada su seoske šterne ostale bez vode). Taj skup toponima nedvojbeno je povezan s «mjestom gdje curi» odnosno «gdje se voda pojavljuje tako što curi» (HJP: *curak*), dakle sa slabašnim izvorom vode. Drugi oblik dodatno specificira da je riječ o lokaciji u blizini manjih slapova, odnosno kaskada.
19. **Čisto** (Inf) – ime koje označava prostor gole padine na širem prostoru *Drage*, odnosno čistine, odatle i podrijetlo toponima.
20. **Čùkòvac** (Inf, Kat), **Čukovac** (Kat) – toponim koji imenuje područje na kojemu se nalazi dvor specifično okrugla oblika (poput *kažuna*) s pripadnim zemljištem, a na putu je za *Babin grob*.
21. **Dòl** (Kat, Kat^k) – toponim koji imenuje širi prostor oko povećeg dolca. Nalazi se na posljednjoj većoj zaravni podno samog vršnog grebena *Učke*, a iznad sela Liganj i Lovranska Draga. Jedno od

---

Michiele) u oporuci iz 1784. godine (HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00062). To je samo jedan od brojnih primjera kako je središnji vodotok uvelike diktirao i određivao život ljudi toga područja.

⁵³ V. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 208.

⁵⁴ Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 149.

⁵⁵ Usp. natuknicu „Zuf“ u: Boerio, Giuseppe, *Dizionario del dialetto Veneziano*, Reale tipografia di Giovanni Cecchini, Venezia, 1869., str. 748.

najznačajnijih povijesnih lokaliteta na širem prostoru Lovranščine s obzirom na to da su se na njemu nalazile jedne od najvećih sjenokoša na ovom prostoru.⁵⁶

22. **Dōlcī** (Kat) – ime jedne čestice koja se nalazi u uskoj relaciji s toponimom *Na dolcīh* i njegovim varijantama (v. objašnjenje uz taj toponim).
23. **Dōlčīc** (Kat) – toponim koji označava širi prostor obradivih posjeda podno uzvišenja koje se nalazi uzvodno od sela na desnoj strani potoka, a predstavlja malu udolinu smještenu između spomenutog uzvišenja i masiva Knezgrada, odatle mu i motivacija.
24. **Dōlčīc** (Inf) – ime za dolčić u širem prostoru *Padove*.
25. **Dōminovo** (Inf) – ime za lijehu u zavoju kojim cesta prelazi potok pred selom Lovranska Draga.
26. **Drvarič** (Kat) – ime za nekoliko čestica na širem prostoru *Ograda*.
27. **Dràga** (Kat, Kat^k)⁵⁷ – riječ je o velikoj planinskoj udolini koja se proteže od zaleđa *Lovranske Drage* (neposredno pod *Grnjačem*) pa sve do ušća u *Medveji*, a između masiva Knezgrada s istočne i visočkog grebena⁵⁸ sa zapadne strane u najvećem dijelu te udoline. *Draga* izravno upućuje na objekt imenovanja, a to je određena draga, tj. dolina, užljebljenje među brdskim predjelima, 'udol koji presijeca uzvisinu'⁵⁹. Samo ime sela duguje ime ovoj dragi (v. *Lovranska Draga*). U oporukama se toponim vrlo često spominje kao osnovni referent za šire područje na kojemu je neki manji lokalitet.⁶⁰
28. **Dràga (Stranīca)** (Kat), **Dràga – Stranīca** (Kat) – varijante toponima koji imenuje dio *Lovranske Drage*, tj. kuće koje se nalaze na *Stranici*.
29. **Dràga (Okolo kùće)** (Kat) – ime jedne čestice koja se nalazi između kuća u središnjem dijelu *Lovranske Drage*.
30. **Dràga (Pod kùću)** (Kat) – ime čestice koja se nalazi ispod kuće u sjevernom dijelu *Lovranske Drage*, neposredno nad cisternom za vodu smještenom u blizini potoka.

⁵⁶ O košnji sijena na tom području i veličini sjenokoše izvijestio nas je inf. Santo Petričić.

⁵⁷ Čest. br. 2535 upisana je kao *Drga*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju.

⁵⁸ U ovom se radu izraz *visočki greben* upotrebljava za označavanje isturenog grebena na kojemu su se smjestila sela Visoče i Vlačinj te zaseoci u njihovoj okolici, a opisan je kratko u uvodnome dijelu pri opisu područja istraživanja.

⁵⁹ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 242. Usp. i Ivetac, Just, *Istarska toponimija*, str. 19.

⁶⁰ Usp. primjer spominjanja nasada u oporuci iz 1788. godine koji postoje „u Dragi na lokalitetu Rašpoj(i)ne“ (*essistenti in Draga in sito Raspoznine*). HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00087.

31. **Dràga (Bùbnjīn)** (Kat) – ime čestice koja se nalazi među kućama u središnjem dijelu *Lovranske Drage*, neposredno uz glavnu cestu.
32. **Dràga (Vr̂tići)** (Kat) – ime manjeg kružnog posjeda iznad *Lovranske Drage*, koji upućuje na obradivu površinu.
33. **Dràga (Na brêge)** (Kat), **Na brêge** (Inf, Kat), **Na brêge – Dràga** (Kat) – varijante toponima koji imenuje južni dio *Lovranske Drage*, tj. kuće koje se nalaze na brežuljku iznad glavne ceste.
34. **Dràga – Dolàc** (Kat) – ime za najveći među dolcima u središnjem dijelu sela (v. *Na dolcih*).
35. **Dràga na Šveričevīm** (Kat), **Dràga na Švaričevīm** (Kat) – ime dviju čestica obradivih površina u širem prostoru *Drage*, podno masiva Knezgrada.
36. **Dràžica** (Kat) – radi se o omanjem terenskom žlijebu, užljebljenju, tj. malenoj dragi (v. objašnjenje uz toponim *Draga*). Riječ je o imenu jedne čestice podno samog naselja (prema potoku) u južnom dijelu *Lovranske Drage*.
37. **Dràžica** (Kat) – ime za malenu zaravnjenu dragu na širem području *Brda*.
38. **Dràžica** (Kat) – ime za omanju dragu na sjeverozapadnim obroncima udoline između Knezgrada i visočkog grebena.
39. **Dràžice** (Inf) – ime za nekoliko manjih udolina, sjeverno od puta za *Babin grob*.⁶¹
40. **Dràžina** (Kat) – ime za oveću udolinu na padinama u zapadnom dijelu *Vodičke*. Uvećanica od *draga* (v. *Draga*).
41. **Dûmino** (Inf)⁶² – ime za manje područje u širem prostoru *Drage*. Podrijetlo je tog imena zasad nepoznato.
42. **Dunāj** (Inf, Kat) – ime dviju obradivih površina iznad *Padove*, a za koje je Marija Liker potvrdila da je riječ o dvije lijehe tako imenovane te njihovu ubikaciju. Samo podrijetlo toponima vezujemo uz otvoreno sakupljalište vode, odnosno „otvoreni bunar“⁶³, što može upućivati na to da je na tom mjestu upravo postojalo jedno takvo sakupljalište.
43. **Furnāža** (Inf, Kat) – ime za dio terasastih padina podno ceste koji se nastavlja na *Padovu*. Toponim podrijetlo duguje nazivu za glinu koja se mogla pronaći uz potok, a od koje se pokušalo raditi crijepove za krovove (Inf). Marija Liker napomenula je da misli da toponim vuče motivaciju od same peći u kojoj se peče glina, a ne

---

⁶¹ Inf. Boris Mišćenić izvijestio je da je područje bogato stablima *cibora*, tj. divljih šljiva (*Prunus cerasifera*).

⁶² Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

⁶³ Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

glini samoj. Riječ je dakle o tlu koje je sadržavalo glinu pogodnu za pečenje primjerice crijepova u *fornaži*, čakavskom nazivu za peć (mlet. *fornasa* < lat. *fornax*)⁶⁴.

44. **Furnāža (pādova)** (Kat) – ime dodijeljeno jednoj čestici na prostoru šire *Furnaže*, a čija je specifikacija nastala upućivanjem na obližnju *Padovu*.
45. **Furnāža (dōlčić)**⁶⁵ (Kat) – ime dodijeljeno jednoj čestici na prostoru šire *Furnaže*, a čija je specifikacija nastala upućivanjem na obližnji *Dolčić*.
46. **Galica** (Kat)⁶⁶ – riječ je o posjedima uz dvorove na širem prostoru *Brda*.
47. **Gāmbarićev dolac** (Inf) – Marija Liker potvrdila je ovaj oblik te da ime duguje obiteljskom nadimku (*Gambarići*).
48. **Garišća**⁶⁷ (Inf, Kat)⁶⁸, **Garišća – Bükovac** (Kat), **Garišće** (Kat) – ime za danas pošumljen dio u blizini *Bukovca*. Toponim upućuje na garište, odnosno na plodno tlo nastalo paljenjem⁶⁹, a korijen ima u prasl. *garь ‘spaljeno mjesto u šumi’ (v. HJP: *garište; gar*).
49. **Ġōdinovo** (Inf) – ime lokaliteta zapadno od *Lovranske Drage*. Marija Liker potvrdila je ovaj oblik za ime posjeda koji ime duguje nadimku osobe koja je jedno vrijeme držala i gostionicu⁷⁰ u *Lovranskoj Dragi* (*Godina*).
50. **Gōrnjā pādova** (Kat) – ime koje označava samo jednu česticu u sklopu prostora koji je šire određen kao *Padova*.
51. **Gōzd** (Kat^k) – toponim kojim je na katastarskoj karti označen prostor identificiran kao *Garišća* u ostalim izvorima. Postanje mu vjerojatno treba tražiti u nazivu za šumu⁷¹, a prostor je i dan-danas prekriven šumom.
52. **Grgarnia** (Kat) – ime dviju čestica pod masivom Knezgrada, iznad ceste za *Lovransku Dragu*, čije je podrijetlo nepoznato. U oporuci iz 1777. zasvjedočen je oblik *Gergaria*⁷², a u onoj iz 1784. oblik *Gargheria*.⁷³

⁶⁴ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 526.

⁶⁵ U katastru zapisano kao *Dolčić – furnaža*, ali ovdje radi smislenosti (u usporedbi sa sličnim toponimima koji definiraju dijelove većeg toponima) grupirano uz toponim *Furnaža* kao osnovno ime većeg predjela.

⁶⁶ Čest. br. 3344 upisana je kao *Glica*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju.

⁶⁷ Čest. br. 3345, 3346, 3347 i 3651 upisane su kao *Gazišća*, a čest. 3988 kao *Garišća*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju.

⁶⁸ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

⁶⁹ Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 21, 93.

⁷⁰ Danas je ta kuća koja je bila u njegovu posjedu i u kojoj je bila gostionica u ruševnom stanju.

⁷¹ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 643; Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 21.

⁷² HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00020.

⁷³ Isto: dok. 00062.

53. **Grnjăč** (Inf)⁷⁴, **Grniač** (Kat^k), **Grnjac** (Geo), **Grnac** (Ark) – brdo na sjevernoj granici područja Lovranske Drage s k. o. Lovran. Samo značenje možemo tražiti u metaforičkom obliku *izgrnjati* ‘naglo izrasti’⁷⁵, što je u vezi s glagolom *grnuti*, koji ima i značenje ‘nabaciti na hrpu’ (prasl. korijen *gr̥n̥nōti*)⁷⁶, budući da brijeg zaista ima specifičan oblik: naglo se geografski uzdiže („izrasta“) iz okolnog reljefa (grebenske linije) i čini prilično impozantan istaknuti brežuljak u širem prostoru, čiju impozantnost dodatno naglašava okomita stjenovita južna strana (litice). Kao da ga je netko *nagrnuo*, odnosno *zgrnuo* na hrpu od okolnog materijala (usp. HJP: *nagrnuti*; *zgrnuti*). Interesantno je da je čak i u sklopu karte katastra u kojoj su toponimi upisivani talijanskom grafijom ili pak prfevođeni na talijanski, zadržan dijakritik, dok se u suvremenijoj topografskoj karti koju koristi preglednik Arkod taj dijakritik izgubio, pri čemu je zasigurno riječ o omaški, jer su informatori zasvjedočili toponim u obliku *Grnjač* i kao takav ga široko rabi lokalno stanovništvo, lovci i dr.
54. **Gržini** (Inf) – inf. Marija Liker potvrdila je taj oblik za dio *Lovranske Drage* u samom centru sela, čije je podrijetlo u prezimenu obitelji (*Gržin*). Prezime obitelji i njihovi posjedi zasvjedočeni su i u arhivskim dokumentima.⁷⁷
55. **Jječmīk** (Inf) – ime za hridine sa sjeverne strane *Vrata*. Nejasna je motivacija toponima, usprkos poveznici s ječmom, za koji je to dijalektalni izraz.
56. **Jělvice** (Inf) – toponim koji upućuje na prostor obrastao drvećem iz porodice jela (*Abietaceae*)⁷⁸, a uistinu i označava šumu takve vrste pod putem od *Babinog groba* prema Maloj Učki.
57. **Kacônōv lăz** (Inf, Kat), **Kuconov lăz** (Kat), **Koronov lăz** (Kat) – ime za posjede u omanjoj udolini, čije je podrijetlo točno nepoznato, iako svi oblici potvrđuju neki posjedovni i/ili korisnički odnos pojedinih *lazova*, krčevina (v. objašnjenje uz *Laz*).
58. **Kalīni** (Kat) – ime lokaliteta u čijoj se blizini nalazi kal (usp. objašnjenje uz toponim *Kalić*), odakle i njegovo podrijetlo. Možda je tu nekad bilo više kalova, kao što je situacija često na drugim područjima (množina od *kalina* ‘veliki kal; velika lokva’). Toponim

⁷⁴ Ovaj toponimski lik potvrdio je i inf. Santo Petričić.

⁷⁵ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 601.

⁷⁶ V. HJP: *grnuti*.

⁷⁷ Primjerice u oporuci iz 1780. spominje se dolac smješten ispod kuće Mihaela Gržina (*Dolaz, sotto la Casa di Michele Ghersin*). HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00036.

⁷⁸ V. HJP: *jela*.

- koji je rasprostranjen po cijeloj Istri, a također i na području sela Tuliševice.⁷⁹
59. **Kalīni** (Inf) – ime područja na padini južno od *Prohoda*, koje upućuje na blatnjavi teren na kojemu se zadržava voda (usp. *Kalić*).
60. **Kamèni pūt** (Kat) – imena čestica raspoređenih uz staru, vjerojatno kamenu, komunikaciju (šumski put) između prostora *Brda* i *Žlebih*, koju je zbog savladavanja strmine možda karakterizirao neki oblik kamenih stepenica. U relaciji s *Ravnim putom*.
61. **Kamèno** (Inf) – područje koje se nalazi uz gornji put iz *Lovranske Drage* za *Visoče*, a upućuje na samu narav tla kojim prolazi.
62. **Kāva** (Inf, Kat) – riječ je o prostoru jugoistočno od *Lovranske Drage* na kojemu se nalazio kamenolom, a oblik duguje talijanizmu u čakavskom dijalektu (tal. *cava* ‘kamenolom’⁸⁰). Marija Liker potvrdila je da se u tom kamenolomu kopao pijesak u razdoblju nakon 2. svjetskog rata pa sve do 80-ih godina 20. stoljeća.
63. **Rišnjā njīva** (Inf), **Rišna njīva** (Kat), **Kišnā njīva** (Kat) – fizički bliski toponimi koji imenuju zaravnjeni prostor, nekada poljoprivredno zemljište, smješten južno od *Brda* i istočno od *Za kukci*, a na kojemu se i danas uočavaju ostaci voćnjaka.
64. **Kòrīn brūs** (Inf) – ime za prostor uz omanje hridine, odakle možda i motivacija toponima – možemo ga povezati sa sastavom tla koji označava kamenitu hrid (*brus* ‘hrid; vrsta kamena’⁸¹).
65. **Korōn**⁸² (Kat) – ime za nekoliko danas pretežno travnatih posjeda podno *Lovranske Drage*, prema potoku. Sam izraz upućivao bi na određeni kružni oblik, krunu, vijenac (lat. *corona* ‘kruna; vijenac’)⁸³, npr. po pogledu rasporeda posjeda, same geografije terena itd., međutim danas nije razvidno na što je točno upućivalo to ime, odnosno otkud točno podrijetlo toponima (možda u posjedima koje kružno obrubljuju strme kose podno samog sela s jedne, odnosno obale potoka s druge strane). Oblik zasvjedočen i u oporuci iz 1784. godine (*pod Coron*).⁸⁴
66. **Kozàra** (Kat) – ime omanjeg dolca zapadno od *Križići*, a za koji je izvjesno da upućuje na neki dvor ili sustav dvorova koji su

⁷⁹ Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 213.

⁸⁰ Usp. natuknicu „Cava“ u: Boerio, Giuseppe, *Dizionario del dialetto Veneziano*, str. 748.

⁸¹ Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 243.

⁸² Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik i ubikaciju toponima. Čest. br. 2810 upisana je kao *Koran*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju.

⁸³ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2 (K–poni’), JAZU, Zagreb, 1972., str. 157, HJP: *korona*.

⁸⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00065.

uza sebe imali izgrađene kozare, tj. „ograde za boravak ovaca na otvorenom i za mužnju, strukturalno uključene u prostor uz dvor i oko dvora.“⁸⁵

67. **Krāvji brêg** (Inf) – ime za brdo istočno od *Slapina*.
68. **Križič**⁸⁶ (Kat), **Križiči** (Ark, Geo), **Crisici** (Kat^k) – ime za niz omanjih dolčića obradivog zemljišta (od kojih su neki ograđeni) smještenih u zavali na pola puta između *Lovranske Drage* i vrha *Učke*. Prostor je morao imati važnu ulogu u povijesti za lokalno stanovništvo s obzirom na to da obiluje dvorovima, koji su naznačeni na kartama (Geo).
69. **Küćina** (Inf, Kat), **Küćina** (Pod dvorište) (Kat), **Stâra Küćina** (Kat), **Na Küćine**⁸⁷ (Kat), **Dräga – Küćina** (Kat), **Kučina** (Ark, Geo) – toponim koji imenuje šire obradivo područje podno stjenovita kuka u masivu Knezgrada. Zadnji od njih upućuje na uvećanicu od *kuk*, odakle možda i motivacija toponimu i njegovim (u tom slučaju iskrivljenim) varijantama.
70. **Lag̃injino** (Kat, Inf) – ime lokaliteta na širem prostoru *Padove*, a nastalo od prezimena istoimene obitelji (*Laginja*), koje nije autohtono, već je vjerojatno riječ o doseljenicima (Inf). U oporuci iz 1794. zasjeđočen je vinograd na lokalitetu *Laghigino*.⁸⁸
71. **Lam̃idi** (Inf) – inf. Marija Liker potvrdila je taj oblik za ime dijela sela (skupine kuća) na njegovu samom vrhu (zadnje kuće prema *Učki*). Za taj se dio još kaže i *Lamidovo* (Inf).
72. **Läz**⁸⁹ (Inf, Kat), **Las** (Ark, Kat^k) – ime za prostranu visoravan iznad *Lovranske Drage*. Sam izraz znači mjesto koje je povezano s krčenjem šume, odnosno označava prostore dobivene iskrčivanjem šume, a radi dobivanja obradiva tla.⁹⁰ Iako se *laz* najčešće vezuje uz (iskrčeni) prolaz u šumi, krčevinu, ponekad se vezuje i za samu šumu.⁹¹ Moguće je motivaciju tražiti i u izrazu *laza*, koji označava ulaz u ograđenu lijehu ili neki ograđeni prostor (Inf), a najčešće ima vratašca.⁹² Toponim je zasjeđočen u oporuci iz 1784. (*na Lase*).⁹³
73. **Läzi** (Inf, Kat), **Lasi** (Kat^k) – toponim koji označava prostor nekad manjih krčevina (jugo)zapadno od *Laza*, a danas ponovno pretežno

⁸⁵ Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostor i sadržaji“, str. 152–153.

⁸⁶ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

⁸⁷ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

⁸⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00131.

⁸⁹ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

⁹⁰ Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 240, 245; Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica*, str. 108.

⁹¹ Usp. Ivetac, Just, *Istarska toponimija*, str. 18, 22, 54, 58, 123, 124, 124, 126.

⁹² Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 214–215.

⁹³ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00071.

pod šumom. Množina od *laz* (v. *Laz*).

74. **Lehàni** (Inf) – sjeverni dio *Lovranske Drage* u neposrednoj blizini prostora *Na dolcìh*.
75. **Lontar** (Kat) – toponim koji imenuje omanji dolčić između *Brda* i *Za kukci*. Iako bi se značenje možda moglo dovesti u vezu s *plantom* u značenju ‘čestice pod vinogradom’⁹⁴, riječ je ipak o popriličnoj nadmorskoj visini za uzgoj loze (660 m nad morem).
76. **Lōvrānskā Drāga** (Kat, Ark, Geo), **Draga di Laurana**⁹⁵ (Kat^k) – ime sela u samom središtu cijeloga područja, a koje je motivirano dragom, odnosno udolinom kroz koju protiče potok Medveja (v. *Draga*) te neposrednom poveznicom s Lovranom kao najvećim središtem Lovranščine, s kojim je postojala, a tako je i danas, trajna i kontinuirana povijesna komunikacija i (među)ovisnost.⁹⁶
77. **Lōvrānskā Drāga – Sv. Mihovīl** (Kat), **St. Michele** (Kat^k) – riječ je o čestici na kojoj se nalazi crkva Sv. Mihovila u *Lovranskoj Dragi*. U oporuci iz 1783. spominju se posjedi oko spomenute crkve, koja služi kao glavni orijentir u prostoru.⁹⁷
78. **Macūka** (Inf) – ime koje označava šumsko područje južno od stjenovitih obronaka u blizini *Vrata*.
79. **Mākīn** (Inf), **Puli mākina** (Kat)⁹⁸, **Mākljēn** (Kat) – riječ je o posjedima na zaravnjenu prostoru zapadno od *Godinova*. Sam jezični oblik može upućivati na područje pod stablima iz porodice javora (*Aceraceae*)⁹⁹.
80. **Mālī dōl** (Inf, Kat, Kat^k) – toponim koji označava poveći dolac (no svejedno manji u odnosu na susjedni, istočniji, *Veli dol*) u sedlu između dva vršna grebena *Učke*.
81. **Mārčičovo** (Inf) – ime za posjede iznad *Lovranske Drage*.
82. **Mārkočëva** (Inf, Kat) – ime za posjede podno južnog dijela *Lovranske Drage*. Inf. Marija Liker potvrdila je oblik **Mārkočëvo**, za koji je moguće da je izvorniji ako je suditi prema zasvjedočenju u oporuci iz 1784. godine (*Bene detto na Marcoceven*).¹⁰⁰
83. **Mārkōv lāz** (Inf) – ime za lokalitet iznad *Lovranske Drage*, a koje upućuje na posjede u omanjoj krčevini (v. *Laz*).

⁹⁴ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 676.

⁹⁵ Na karti u katastru netočno je upisano *Draga di Saurana*, najvjerojatnije uslijed sličnosti velikih pisanih slova „l“ i „s“.

⁹⁶ O međuovisnosti razmjene dobara, prvenstveno prehrambenih namirnica, između samog sela podno Učke i gradića na moru v. napose Nikočević, Lidija, „Tradicijska prehrana u Lovranštini“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 168–176, 180–181.

⁹⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00047.

⁹⁸ Čest. br. 3241–3245 i 3247 upisane su kao *Puli malina*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju.

⁹⁹ V. HJP: *klen*.

¹⁰⁰ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00064.

84. **Matarija** (Kat)¹⁰¹, **Materija** (Inf) – ime za zaravnjen prostor južno od *Laza*.
85. **Matučōv dvōr** (Inf) – ime za područje oko dvora iznad *Lovranske Drage* koji se tako zvao, a za koji je Marija Liker potvrdila da mu ime dolazi od nadimka obitelji (*Matuci*).
86. **Mikūlovo** (Inf) – ime za posjed zapadno od *Križića*, a za koji je Marija Liker potvrdila da dolazi od nadimka obitelji (*Mikulovi*).¹⁰²
87. **Mlāka** (Kat) – hidronim koji imenuje česticu u širem prostoru *Kučine*, a koji upućuje na „mjesto gdje voda pišti iz zemlje“¹⁰³. U oporuci iz 1779., koja se odnosi na prostor *Lovranske Drage*, kako se razabire iz konteksta, spominje se komad imanja koji je smješten na *Mlaki* (*pezzo di Baredo situato na Mlache*)¹⁰⁴, a u jednoj iz 1784. gornji komadić posjeda na istom teritoriju (*nel pezzeto superiore situatti in Mlaca*).¹⁰⁵
88. **Mōnjovo** (Inf) – ime za prostor podno ceste za *Lovransku Dragu* jugoistočno od crkve Sv. Mihovila.
89. **Mūletōv brēg** (Inf) – ime za brijeg u nastavku na južni dio *Lovranske Drage* koji se uzdiže nad potokom.
90. **Muzarīna**¹⁰⁶ (Kat) – ovim izrazom označena su čak tri mikrolokaliteta u blizini kuća *Lovranske Drage*. Sam izraz mogao bi biti uvećanica od *muzara* te upućivati na poveća mjesta uz selo na kojemu su se muzle ovce.¹⁰⁷ U oporuci iz 1795. zasvjedočen je spomen kultiviranog posjeda u *Dragi* koji se tako naziva (*Bene Coltivato esistente in Draga in sito detto Musarina*).¹⁰⁸
91. **Na berdeh** (Kat^k) – toponim kojim je na katastarskoj karti označeno područje identificirano kao *Rakarovac* u ostalim izvorima.
92. **Na brēge** (Kat) – Marija Liker potvrdila je taj toponim kao mjesto gdje se nalazila gostionica u *Lovranskoj Dragi*, što korespondira s

¹⁰¹ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

¹⁰² U etnološkoj literaturi zabilježen je *Mikulov dvor* na prostoru šire imenovanu *Rakovac*, što je vjerojatno pogreška te se misli na *Rakarovac*. V. opis uz donju desnu fotografiju u: Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostor i sadržaji“, str. 151. Valja istaknuti da autorica spominje još nekoliko dvorova koje nismo uspjeli ubicirati, ali postoje smjernice za njihovo daljnje istraživanje u obliku ubikacije šireg prostora koji smo identificirali i grafički naznačili (ovdje dano u zagradi uz ime dvora): *Puharićev dvor* (*Brda*), *Furlanov dvor* (*Pod laz*). Usp. Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostor i sadržaji“, str. 152.

¹⁰³ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

¹⁰⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00030.

¹⁰⁵ Isto: dok. 00062.

¹⁰⁶ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

¹⁰⁷ Iako *muzara* najčešće označava osobu koja muze ili životinju koja se muze, ona može značiti i mjesto (kamen) na kojemu se sjedi dok se muze, a kako je riječ o nekoliko toponima, to je najuvjerljivije značenje. Usp. HJP: *muzara*; Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 488.

¹⁰⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00106.

lokacijom čestice tako imenovane. Toponim zabilježen i u oporuci iz 1795. (*Na Breghe*).¹⁰⁹

93. **Na dōlcih** (Kat), **Na dōlcù** (Kat), **Na dōlcĩ** (Kat), **Na dōlcè** (Kat), **Na dōlcēh** (Kat) – Marija Liker potvrdila je oblik *Na dolceh* za prostor među kućama u sjevernom dijelu *Lovranske Drage* gdje se običavalo plesati za seoski blagdan (*Mihoja* ‘blagdan Sv. Mihovila’), a upravo su čestice zaravnjena prostora u središnjem dijelu sela i imenovane tim toponimskim varijantama.
94. **Na dràge** (Kat) – ime za dvije izduljene čestice podno južnog dijela *Lovranske Drage*.
95. **Na gōrčice** (Inf) – riječ je o izrazito strmim, stjenovitim obroncima nasuprot *Na pećinah*, a koje s tim područjem čine zidove najužeg dijela kanjona medvejskog potoka.
96. **Na kaliće** (Kat) – danas je to ime lokaliteta na kojemu se nalazi oveća šterna, cisterna za vodu ispred Bočarskog doma u *Lovranskoj dragi*, očito kaptiran izvor vode. Naime Marija Liker potvrdila je da je postojao toponim *Kalić* koji se nalazi uz mjesto gdje je danas autobusna stanica u *Lovranskoj Dragi*, što govori o mogućoj motivaciji tog toponima, jer se on relacijski nalazi na brijegu iznad nekadašnjeg mjesta s vodom. Na nekim je kartama taj *kalić*, odnosno mjesto s vodom, i naznačeno (Geo) neposredno ispod čestice koja je tako imenovana.
97. **Na korōni** (Kat), **Dràga (Na korōni)** (Kat), **Na korōne** (Kat) – toponimske varijante koje označavaju veći zaokruženi poljoprivredni prostor (danas dijelom pod šumom) u širem prostoru *Drage*. V. objašnjenje uz *Koron*.
98. **Na njīve** (Kat) – ime lokaliteta koji se nalazi u sustavu njiva, obradivih površina s desne strane potoka uzvodno od *Lovranske Drage*, povezan s *Njivom*.
99. **Na pećinah** (Inf) – riječ je o izrazito strmim, stjenovitim obroncima između dva potočna korita, podno kojih se ona spajaju u jedan tok. Toponim upućuje da se imenovani prostor nalazi u blizini pećina, spilja u stijeni (v. toponim *Pred peći* i njegove varijante).
100. **Na potōčić** (Kat) – toponim koji imenuje obradive površine na lijevoj strani potoka nizvodno od *Lovranske Drage*, u blizini potoka.
101. **Na stàje** (Inf) – ime za šumsko područje zapadno od *Plase*.
102. **Na Šīje**¹¹⁰ (Inf, Kat), **Dràga – Na Šīje** (Kat), **Na Sie** (Kat^k) – varijante toponima koje označavaju područje položenije

¹⁰⁹ Isto: dok. 00138.

¹¹⁰ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

- planinske kose koje se nalazi ponad stjenovitog kuka (v. toponim *Na Kučine* i njegove varijante), odnosno na njegovu vratu, odakle vjerojatno i motivacija toponima (v. *Šija*). U oporuci iz 1784. spominje se oblik *Na vrh Šije* (*Na vergh šije*), a koji se nalazi u potočnoj udolini, u potoku (*Va Potoche*).¹¹¹
103. **Na Škarićevom** (Kat) – ime čestice obradivog zemljišta sjeverno od crkve Sv. Mihovila.
104. **Nà tržne** (Inf) – inf. Marija Liker je potvrdila oblik **Na trzne** i izvijestila da se tim imenom nazivao travnati zaravnjeni prostor koji se nastavljao na selo na samom kraju glavne ceste, podno nje (v. *Na Vase*), a koji se koristio za sastajanje i ples. Sam oblik ukazuje na mjesto gdje se nalazi „mala livada, poljana, prazan otvoreni prostor pred kućom“¹¹², a koja upućuje i na funkciju svojevrsnog „seoskog trga“¹¹³. U oporuci iz 1780. spominje se posjed imenovan *na Tersnen*.¹¹⁴
105. **Na tûte** (Kat) – riječ je o imenu za jednu česticu koja se nalazi na samom planinskom kuku ponad stjenovith litica jugozapadnih obronaka Knezgrada, pa je vrlo vjerojatno riječ o pogrešci zapisivača, koji je „k“ zamijenio s „t“. Stoga se radi vjerojatno o toponimu **Na kûke**. S obzirom na brojne toponime iz susjedne Tuliševice koji su u bliskoj relaciji s tim i kukovima susjednih obronaka, ta je pretpostavka još izvjesnija.¹¹⁵
106. **Na vâse**¹¹⁶ (Inf, Kat) – ime za mikrolokalitet među samim kućama na kraju sela (podno završnog dijela glavne ceste). Oblik zabilježen i u oporuci iz 1786. (*na Vase*).¹¹⁷
107. **Njiva** (Kat) – ime prostora obradivih njiva ponad crkve Sv. Mihovila u *Lovranskoj Dragi* uzvodno uz potok, mnogo bliže slapu na potoku, s desne strane, na uzdignutoj visoravni (danas dijelom zapuštene i pokrivene niskim raslinjem i šumom). Toponim upućuje na „zemljište koje se obrađuje oranjem, sijanjem i sadnjom“, odnosno oranicu (HJP: *njiva*). Na prostoru Lovranšćine u nekim slučajevima ta područja neće uopće označavati obradivo zemljište, već su vezana uz izgled reljefa (prostranija zemljana

¹¹¹ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00063.

¹¹² Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3 (Poni'–Ž), JAZU, Zagreb, 1973., str. 516.

¹¹³ V. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 248.

¹¹⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00038.

¹¹⁵ Usp. s toponimima *Pod veli kuk* i *Veli kuk* u: Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 221, 227.

¹¹⁶ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik i njegovu ubikaciju.

¹¹⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00071.

- zaravan).¹¹⁸ Toponim je zasvjedočen u oporuci iz 1784., s naglaskom da je riječ o kultiviranu zemljištu (*il Bene Gniva coltivata*).¹¹⁹
108. **Njīva** (Kat) – ime za obradivi dio (jednu česticu) zemljišta također u sustavu obradivih površina iza crkvice Svetog Mihovila.
109. **Njīva** (Kat), **Na njīve** (Inf, Kat) – prostor u širem području *Drage* podno glavne ceste, odnosno nizvodno uz potok, a nastavlja se na sustav obradivih površina koje imenuju i prethodna dva toponima.
110. **Njīvina** (Inf, Kat) – ime za česticu podno sela (točnije, podno kamenoloma, v. *Kava*) koju je danas u većoj mjeri preuzela šuma i nisko raslinje. U pitanju je prostor relativno blaga pada na kojemu je vjerojatno nekada bila veća njiva, odnosno veće obradivo zemljište (usp. HJP: *njiva*).¹²⁰
111. **Ŏgrād** (Kat), **Drāga – Ŏgrād** (Kat) – ime lokaliteta na širem području *Drage*. Budući da je riječ o većem prostoru, on očito označava grupaciju ili skupinu ograđenih posjeda koji su se dalje toponomastički definirali i diferencirali (v. toponime neposredno u nastavku). Podrijetlo toponima treba tražiti u „ograđenom posjedu“¹²¹. U oporuci se iz 1779. više puta spominje *Ograda*,¹²², a u oporuci iz 1780. spominje se sjenokoša tako imenovana (*un pezzo di Prato in Draga nominato Ograda*).¹²³ Isti oblik nalazi se i u imenu posjeda u oporuci iz 1784. (*Bene Ograda*).¹²⁴
112. **Ŏgrād (Matijāševo)** (Kat) – Marija Liker potvrdila je da je riječ o posjedu koji se nalazi blizu *Matijaševoga* (posjeda), a koji ime duguje obitelji iz Tuliševice. Riječ je vjerojatno o ograđenom posjedu (v. *Ograd*) koji je posjedovala i/ili obrađivala dotična obitelj.
113. **Ŏgrād (Pepīno)** (Kat) – ime dodijeljeno čestici na prostoru šireg *Ograda*, a čija je točna specifikacija nepoznata.
114. **Ŏgrād (Rōndino)** (Kat)¹²⁵ – ime dodijeljeno čestici na prostoru

¹¹⁸ Kao npr. *Vela njiva* iznad sela Liganj u k. o. Lovran, što nam je potvrdio inf. Santo Petričić.

¹¹⁹ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00062.

¹²⁰ Kasnijom prenamjenom zemljišta takav je prostor lako mogao postati pašnjak, što se na ovom prostoru možda i dogodilo zapuštanjem obrade zemlje. Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 275, bilj. 5. Ovaj konkretni lokalitet zapuštanjem je uglavnom pokleknuo pred širenjem niskog raslinja i šume.

¹²¹ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

¹²² HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00030.

¹²³ Isto: dok. 00038.

¹²⁴ Isto: dok. 00063.

¹²⁵ U katastru zapisano kao *Rondino (Ograd)*, ali ovdje radi smislenosti (u usporedbi sa sličnim toponimima koji definiraju dijelove većeg toponima) grupirano uz toponim *Ograd* kao osnovno ime većeg predjela.

- šireg *Ograda*, a čija je točna specifikacija nepoznata.
115. **Okōl kùće** (Kat), **Vřt kod kùće** (Kat), **Kod kùće** (Kat), **Vřt pod kùću** (Kat), **Pred kùću** (Kat) – imena za čestice koje su grupirane među kućama samog središnjeg dijela sela, pa su stoga i svrstane u zajedničku grupu, iako označavaju zasebne mikrolokalitete.
116. **Okole kùće** (Kat) – ime za tri čestice koje se doslovno nalaze oko velike kuće u najvišem dijelu sela (današnji Boćarski dom).
117. **Otōćac** (Kat), **Drāga – Otōćac** (Kat), **Utōćac** (Kat, Geo) – varijante imena za prostor u blizini nekadašnjeg mjesta s vodom (najvjerojatnije kalić ili lokva) u koje se slijevala, utjecala, odnosno otjecala voda iz okolnog prostora¹²⁶, a zabilježen je kao takav i na kartama (Geo).
118. **Pādova**¹²⁷ (Kat, Kat^k, Geo) – ime za poveći prostor na planinskoj kosi Knezgrada koja sve snažnije „pada“, tj. povećava se u nagibu kako se spušta niže prema najužem dijelu kanjona potoka, pa je motivaciju moguće tražiti u geografiji terena. Ime je zasvjedočeno u složenijem obliku *Padova – Draga* u oporuci iz 1787. godine.¹²⁸
119. **Pāpino** (Inf, Kat) – ime obradivog zemljišta u blizini *Otočca*. Marija Liker potvrdila je taj toponimski lik i lokaciju prostora koji se tako imenuje te dodala da je riječ o predjelu koji je bio osunčaniji od ostalih i stoga pogodniji za uzgoj osjetljivijih biljnih kultura (npr. cvijeća).
120. **Plāsā** (Inf, Kat), **Plase** (Kat^k) – ime za prostor danas pretežno pokriven mladom šumom i niskim raslinjem na širem prostoru *Križića*. Toponim koji se pojavljuje inače u različitim varijantama na Lovranšćini (npr. *Plešine, Plešini*), a upućuje na čistinu, odnosno zaravnjen prostor na kojem raste trava.¹²⁹
121. **Plaštēnica** (Inf) – ime za hridine s južne strane *Vrata*.
122. **Podrām** (Kat) – ime čestice sjeverno od *Lovranske Drage*, između potoka i puta koji ide uz njegovo korito.
123. **Pod bēli** (Kat) – toponim koji imenuje lokaciju podno stjenovitih obronaka Knezgrada te je ovaj oblik vjerojatno posljedica redukcije (*Pod beli < Pod beli kuk*).
124. **Pod břda** (Inf, Kat), **Pod berda** (Kat^k) – ime za obradivu površinu u omanjem dolcu smještenu podno susjednih *Brda*, odakle i motivacija.

¹²⁶ Usp. natuknicu „teći“ u: Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, napose str. 450.

¹²⁷ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

¹²⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00080.

¹²⁹ Usp. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 219; Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 93.

125. **Pod gòru** (Kat) – ime za prostor podno istočnih obronaka južnog grebena *Učke*, odakle i podrijetlo, a koje dodatno potvrđuje etimologiju toponima *Učka (gora)*.
126. **Pod korônu** (Kat), **Pod korôn** (Kat), **Pod korône** (Kat) – varijante toponima koji označavaju prostor podno onoga imenovanog varijantama toponima *Na koroni*. Izvjesno je da je najstariji oblik *Pod Koron*, ako je suditi prema zasvjedočenju lokaliteta (šumici) određenog u relaciji prema *Bajohu* i *Koronu* u oporuci iz 1784. godine (*Boschetto situato in Draga in loco cosi detto Sopra Bajoch pod Coron*).¹³⁰
127. **Pod korun**(Kat) – ime za česticu u blizini prethodnog toponima pa je moguće da je riječ ili o pogreški zapisivača ili o još jednoj varijanti istog toponima – *Pod Kor(on)un*.
128. **Pod lās** (Inf, Kat), **Pod lās** (Kat^k) – ime omanje udoline (nekada nepošumljenog dijela dolca) podno prostora koji se zove *Laz*.
129. **Pod lipu** (Inf) – toponim u blizini nekad postojećih mlinova na potoku ispod *Lovranske Drage*, od kojih se danas prepoznaju konture jednoga. Ime potječe vjerojatno od stabla iz porodice lipa (*Tiliaceae*)¹³¹ koje je raslo u blizini.
130. **Pod pĕć** (Inf) – područje pod velikim slapom na potoku uzvodno od *Lovranske Drage*, za koji se još kaže i *Pod slap* (Inf). Ime je motivirano malom spiljom u stijeni istočno od slapa.
131. **Pod prōhōd**(Kat) – ime za područje koje se nalazi južno od *Prohoda*.
132. **Pod pūstōš** (Inf) – ime za područje sjeverno od velikog slapa uzvodno od *Lovranske Drage*, a podno golih obronaka grebena koji se od Knezgrada odvaja prema *Grnjaču*, odakle možda i motivacija (puste, gole stijene).
133. **Pod sād** (Inf) – ime za prostor koji se nalazi ispod plodne obradive površine (usp. *Sadina*), a to je susjedno plodno područje *Papinog*.
134. **Pod selō** (Kat) – ime jedne čestice obradive zemlje koja se nalazi ispod sela *Lovranska Draga*.
135. **Pod strāni** (Kat), **Drāga – Pod strāni** (Kat), **Drāga pod strāni** (Kat), **Pod strāni Drāga** (Kat) – ime prostora koji se nalazi ispod litica masiva Knezgrada, podno današnje ceste koja vodi u *Lovransku Dragu*. Taj skup toponima ima jasnu motivaciju u geografskom smještaju (pod stranom brda).¹³²

¹³⁰ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00065.

¹³¹ V. HJP: *lipa*.

¹³² Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 243. Toponimi

136. **Pod strāni (Sadīna)** (Kat), **Pod strāni (Sadīca)** (Kat) – imena dodijeljena po jednoj čestici na prostoru šire *Pod strani*, a čija je specifikacija nastala upućivanjem na plodnu obradivu zemlju (v. *Sad*).
137. **Pod strāni – Sūrićevo** (Kat) – ime dodijeljeno jednoj čestici na prostoru šire *Pod strani*, a čija je specifikacija nastala najvjerojatnije upućivanjem na posjednika.
138. **Pod tīsvu** (Kat) – ime za omanje livade koje danas velikim dijelom pokriva šuma, a čije je ime nastalo u relaciji prema *Tisvi*, ispod koje se nalaze.
139. **Pod vās** (Kat), **Pod vasjo** (Kat^k) – ime koje doslovce znači ‘pod selo’ (v. HJP: *vas*¹³³), a to i označava – prostor koji se nalazi podno *Lovranske Drage*, bliže prema koritu potoka. Oblik zasvjedočen i u oporuci iz 1787. godine unutar složenijeg toponima: *na Dirache pod Vas*.¹³⁴
140. **Pod vlašicu** (Kat) – ime jedne čestice s desne strane potoka uzvodno od *Lovranske Drage*. Iako bi izraz mogao upućivati na poveznicu s *Vlasima*, skupnim imenom za pridošlo stanovništvo različitog podrijetla, od Vlaške (današnja Rumunjska) do dalmatinskog zaleđa (v. HJP: *Vlaška*)¹³⁵, što bi dodatno moglo osnažiti prisutnost sličnih toponima na prostoru *Visoča* (v. *Vlašīn*, *Vlašni vrh*, *Vlašno*), zasad nema nikakve sigurne potvrde za takvo podrijetlo imena.
141. **Poli crēkvi** (Kat) – ime za nekoliko čestica u neposrednoj blizini, kako samo ime govori, crkve Sv. Mihovila.
142. **Poli orēha** (Kat) – ime današnjeg omanjeg gaja između oranica koji podrijetlo očigledno duguje stablu iz porodice oraha (*Juglandaceae*¹³⁶) u obližnjem prostoru (čak. *poli* ‘pokraj’; *oreh* ‘orah’).
143. **Popiari** (Inf) – Marija Liker je potvrdila taj oblik za predio iznad samog središta sela, iznad zaravni u centru imenovane *Na dolceh*. Ime dolazi od nadimka obitelji, čiji su relativno obimni posjedi zabilježeni i u oporukama, primjerice u oporuci Ivana Sirotnjaka

---

Strana i *Strane* zasvjedočeni su u drugim krajevima Istre. Usp. primjerice Ivetac, Just, *Istarska toponimija*, str. 200, 206. Inf. Marija Liker potvrdila je toponim *Podstrani*. Toponim istog oblika javlja se i na području Tuliševice (v. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 220).

¹³³ Usp. i Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 567.

¹³⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00080.

¹³⁵ V. također Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 606–609.

¹³⁶ V. HJP: *orah*.

- zvanog Popija (*Giovanni Sirotniach, detto Popia*) iz 1784.¹³⁷ i 1786. godine¹³⁸.
144. **Poprñnjāk** (Inf)¹³⁹, **Poprñvnjāk** (Kat), **Poprivniak** (Kat^k) – inf. Santo Petričić naglasio je da je riječ u geografskom smislu o najvišim sjenokošama koje se nastavljaju na one u *Dolu*, a neposredno podno šumovitih istočnih obronaka *Učke*.
145. **Postenice** (Kat), **Pod stenice** (Kat)¹⁴⁰ – oba toponima imenuju lokalitet u širem smislu smješten podno stjenovitih litica Knezgrada, odakle i njihova motivacija.
146. **Potöčić** (Kat) – ime za zaravan uz medvejski potok, koje može upućivati na neki njegov bočni pritok (izvor) koji je na tom mjestu postojao.
147. **Potöčina** (Kat) – ime za jednu česticu bliže kućama iznad medvejskog potoka, koje može upućivati na neki njegov veći bočni pritok (izvor) koji je na tom mjestu postojao.
148. **Potök** (Kat) – ime za nekoliko čestica koje se od kuća *Lovranske Drage* spuštaju prema potoku.
149. **Pred crkvöm** (Kat), **Pred crëkvu** (Kat), **Pred crkvu** (Kat) – varijante toponima koji imenuju prostor ispred crkve Sv. Mihovila, pri čemu je najstariji onaj s dijalektalnim izrazom za crkvu (čak. *crekva*).
150. **Pred hižinu** (Kat) – ime jedne čestice koja se nalazi na vrhu sela, pred povećom kućom, *hižinom* (< *hiža* ‘kuća’)¹⁴¹, odatle i podrijetlo.
151. **Pred lüžinöm selö** (Kat), **Pred lüžinu** (Kat), **Pred lüžinöm** (Kat) – skup različitih varijanti toponima koji označavaju dio seoskih posjeda, uključujući obradive površine (v. objašnjenje uz *Selo*), smještenih pred samom šumom (*lug* ‘šumica; gaj’¹⁴²), a nalazi se neposredno iznad kamenoloma (v. *Kava*). Oblik *pred Lusinun* zasvjedočen je u jednoj oporuci iz 1780., koja spominje marunovu šumu na tom prostoru,¹⁴³ kao i u dvjema oporukama iz 1784.¹⁴⁴ te onoj iz 1795. godine.¹⁴⁵

¹³⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00063.

¹³⁸ Isto: dok. 00071.

¹³⁹ Inf. Santo Petričić potvrdio je ovaj toponimski lik.

¹⁴⁰ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

¹⁴¹ V. HJP: *hiža*; usp. također Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 668.

¹⁴² V. objašnjenje toponima *Lužac* u: Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 215.

¹⁴³ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00036 (bočni upis, na desnom rubu folije).

¹⁴⁴ Isto: dok. 00062; dok: 00063.

¹⁴⁵ Isto: dok. 00138.

152. **Pred pečí** (Kat)¹⁴⁶, **Pred pečí (slíbi)** (Kat), **Pred pęc** (Kat), **Pod pečí** (Kat), **Prepęc** (Kat) – radi se o varijantama istog imena, jer se lokaliteti imenovani njima nalaze jedan blizu drugoga. *Pred peć* označava lokalitet na putu iz *Lovranske Drage* za *Medveju*, dok *Pred peći* označava veće područje smješteno podno litica isturenog grebena Knezgrada, u blizini prirodnih udubljenja u stijenama, odakle i ime.¹⁴⁷
153. **Pred slāpi** (Kat) – ime čestice koja se nalazi u blizini sustava slapova i kaskada na medvejskom potoku. U oporuci iz 1794. zasjeđen je isti oblik (*pred Slapi*).¹⁴⁸
154. **Prêk** (Kat) – ime za nekoliko čestica posjeda koje se nalaze u blizini mostića preko (ćak. *prek*) potoka, odakle vjerojatno i podrijetlo imena.
155. **Pri sūncu** (Kat) – ime poveće čestice na širem prostoru *Padove*, na prisojnoj obali medvejskog potoka, a sam izraz i upućuje na veću izloženost suncu, na prisoj.
156. **Prōhōd** (Kat, Kat^k) – šire šumsko područje blažeg nagiba koje označava prohodište, prolaz prema jedinom putu na vršni greben Ućke u njenu središnjem dijelu (v. *Vrata*). U oporuci iz 1783. spominje se više puta oblik *Prohodi*.¹⁴⁹
157. **Puli mālina** (Kat)¹⁵⁰, **Drāga – Puli mālina** (Kat) – riječ je o toponimima koji označavaju prostor nasuprot nekadašnjih mlinova podno *Lovranske Drage*, od kojih je danas ostao vidljiv tek jedan boćni zid jednog mlina uz samo korito potoka. Oblik je došao od dijalektalnog izraza za *mlin* (usp. *Pod lipu*).
158. **Puzār** (Kat), **Pužār** (Kat) – ime za sustav malih zaravnjenih posjeda zapadno od *Laza*.¹⁵¹
159. **Rakārovac** (Inf, Kat, Ark) – ime sustava nekoliko omanjih dolaca (jugo)zapadno od *Križića*.
160. **Rašfānj** (Kat) – ime nekoliko čestica na širem prostoru *Pod strani*, a u neposrednoj blizini *Rašpoinog*.
161. **Rāšpoino** (Inf), **Rāšpājni** (Kat) – Marija Liker potvrdila je oblik **Rašpajini**. Ime označava predio na širem prostoru *Pod strani*. U

¹⁴⁶ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik.

¹⁴⁷ Usp. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 221.

¹⁴⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00131.

¹⁴⁹ Isto: dok. 00048.

¹⁵⁰ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik i ubikaciju.

¹⁵¹ Jezićni oblik može upućivati ili na prostor koji obiluje puževima ili na posjede osobe koja se bavi(la) lovom na puževe (usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 83–84), međutim nema nikakve druge potvrde za to.

- oporuci iz 1777. zasvjedočen je oblik *raspaglinach*¹⁵², u onoj iz 1784. *Raspaglina*,¹⁵³ a u onoj iz 1788. godine *Raspogline*.¹⁵⁴
162. **Ravica dōlčič** (Inf) – manji zaravnjen dolac u obliku trokuta s lijeve strane potoka uzvodno od sela.
163. **Rāvnī pūt** (Inf, Kat), **Rāvān pūt (Matarīja)** (Kat) – imena čestica raspoređenih uz očigledno staru komunikaciju (šumski put) između posjeda u prostoru *Žlebih*, a koji karakterizira položenost uslijed praćenja izohipse brda. U relaciji je s *Kamenim putom*, na koji se nastavlja okomito prema sjeveru.
164. **Rāzvōjni** (Kat) – ime uz put od *Lovranske Drage* prema Tuliševici, koje upućuje na zavojitost¹⁵⁵, koja u određenoj mjeri na tom dijelu puta i postoji.
165. **Ribićevo** (Kat), **Rībićevo (Gārišća)** (Kat) – varijante imena dviju čestica na širem prostoru *Garišća*.
166. **Rovīna** (Kat), **Lōvrānskā Drāga – Rovīna** (Kat) – ime za krupniji posjed obradivih zemljišta i pašnjaka jugoistočno od crkve Sv. Mihovila, iznad medvejskog potoka. Motivaciju bi možda trebalo tražiti u augmentativu od *rov*, odnosno od prasl. *rъv* ‘potok’.¹⁵⁶ Stoga bi taj toponim možda upućivao na hidronim, na obližnji potok Medveja, odnosno na dio seoskog urbanog prostora neposredno uz potok.¹⁵⁷
167. **Sadīna** (Inf, Kat) – riječ je o povećem obradivu zemljištu istočno od crkve Sv. Mihovila. Sam oblik augmentativ je od *Sad*, toponima koji se dovodi u vezu s označavanjem lokaliteta koji određuje „zasad u iskrčenoj zemlji za vinograd“¹⁵⁸ ili pak jednostavno vrt u kojemu se sadi povrće, kada je posebno uobičajena umanjenica: *Sadić*¹⁵⁹.

¹⁵² HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00020.

¹⁵³ Isto: dok. 00062.

¹⁵⁴ Isto: dok. 00087.

¹⁵⁵ V. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 600.

¹⁵⁶ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 259. Usp. i HJP: *rov; riti*.

¹⁵⁷ Taj je urbani prostor bio itekako živ, što svjedoče brojni toponimi navedeni u ovom istraživanju. Naime informatorica Marija Liker u više je navrata potvrdila da je komunalna cisterna koja se nalazi uz sam potok, a vjerojatno je punjena nekim bočnim izvorom, bila centar života sela do pojave vodovoda. Ne samo da je bila glavni izvor opskrbe sela pitkom vodom već je blago pilo vodu u koritu izgrađenu podno odljeva iz iste cisterne, a žene su prale robu na samom potoku nedaleko od nje. Treba naglasiti da je na potoku bilo i mlinova, što također potvrđuju neki toponimi. U svakom slučaju potok je Medveja (zapravo njegov najveći pritok), koji teče podno sela, ne samo veličinom već i općim (kulturnim, povijesnim, identitetskim itd.) značenjem centralni hidronim ovog prostora.

¹⁵⁸ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 240. Za naznaku da je *sad* vrsta obradivog zemljišta v. Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica*, str. 108.

¹⁵⁹ Usp. Ivetač, Just, *Istarska toponimija*, str. 51, 133, 174

168. **Sedlò** (Inf) – riječ je o planinskom sedlu između dva vršna grebena *Učke* prema istarskoj strani, koji – slično kao i *Vrata* s druge strane – predstavlja jedinu staru komunikaciju na vršni greben planine u njenu središnjem dijelu.
169. **Selò** (Kat) – ime koje označava velik šumski prostor zapadno od *Lovranske Drage*, a koji upućuje na to da su se možda na njemu nalazile obradive površine (Inf). Zabilježene su i dvije čestice s oblikom u množini **Sela** (Kat). Toponim zasvjedočen i u arhivskim zapisima.¹⁶⁰
170. **Sēnčiva vodà** (Inf) – hidronim koji imenuje potok na višim obroncima *Učke*, a koji ime duguje veliku broju sitnog živog svijeta koji je nastanjivao potok, a asociirao je obližnje stanovništvo (iz Male *Učke*) na uši (čak. šenac ‘uš’, prid. šenčiv ‘ušljiv; prepun ušiju’).¹⁶¹
171. **Seràtina** (Inf) – toponim koji označava prostor uz gornji put iz *Lovranske Drage* prema *Visočama*.
172. **Slāpi** (Kat) – ime za čestice uz korito medvejskog potoka koje se protežu od podnožja najvećeg slapa na potoku nizvodno, nalazeći se uz velik broj slapića i kaskada. U oporuci iz 1779. zasvjedočen je oblik *Solapi*.¹⁶²
173. **Slāpīn** (Geo) – čini se da je na karti taj toponim označen previše sjeverno, označavajući najvjerojatnije najstrmiji dio bočnog bujičnog pritoka medvejskog potoka, koji se obrušava sa zapadne strane u dolinu.
174. **Slībi** (Kat), **Šlībi** (Kat), **Slībe** (Kat, Inf) – ime za prostor kroz koji prolazi put nad najužim užljebljenjem korita medvejskog potoka podno Knežgrada (usp. objašnjenje uz toponim *Žleba*).
175. **Slīvi** (Kat) – ime za dvije čestice na širem prostoru *Furnaže*. Moguće je da podrijetlo duguje nekom nasadu stabala iz porodice šljiva (*Prunus domestica*)¹⁶³.
176. **Smrèčica** (Kat), **Smrèkica** (Kat) – ime manjeg dolca, koje upućuje na stabla iz roda smreki (*Picea*), koja se mogu (ili su se mogla) naći u danas pretežno bjelogoričnoj šumi.

¹⁶⁰ V. HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00016.

¹⁶¹ Ovu informaciju ispričala je 90-ih godina prošlog stoljeća autoru njegova baka Marija Čibej, rođ. Brkarić, Čokićeva (1935.–2002.), kada mu je isti potok i pokazivala (tada je tek lagano curio, ali se neobično velik broj živog svijeta ipak nazirao u vodi). Oblik koji je ona potvrdila, a koji su koristili stanovnici Male *Učke*, odakle je i sama bila rodom, bio je *Šenčiva voda*, što je i vrlo vjerojatno izvorni oblik s obzirom na čakavski izraz za uš. Naglasila je također da se voda s tog potoka nije upotrebljavala za piće.

¹⁶² HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00030.

¹⁶³ V. HJP: šljiva.

177. **Stārā kāva** (Inf) – stari kamenolom s gornje strane ceste prije ulaza u selo *Lovranska Draga*, koji je postojao prije otvorenja novoga (Inf, v. objašnjenje uz toponim *Kava*).
178. **Stārī vřt** (Kat) – ime dviju čestica gdje se litice Knezgrada pretvaraju u obronke blažeg nagiba, a koje upućuju na nekada obradivo područje na tom prostoru.
179. **Stenice** (Inf, Kat) – ime triju čestica na prostoru omanjeg stjenovitog grebena podno Knezgrada, odakle i motivacija.
180. **Stranica** (Inf, Kat)¹⁶⁴ – riječ je o padini koja se uzdiže nad središnjim i sjevernim dijelom *Lovranske Drage*, odakle i ime (strana brda).
181. **Straničari** (Inf) – dio *Lovranske Drage* koji se nalazi pod *Stranicom*.
182. **Stražišće** (Inf) – ime vrha nad *Babinim grobom*, a koji upućuje na stražarski pogodno mjesto, pregledni vidikovac.
183. **Sūhī vřh** (Ark) – ime za najviši vrh južnog dijela vršnog grebena *Učke*. Ime upućuje na karakteristiku terena u kojemu izostaju bilo kakve vodene rezerve, što je geografska činjenica, ali je moguće da je toponim također nastao u isticanju relacije prema sjevernom dijelu vršnog grebena, čiji su manje strmi istočni obronci u potpunosti prekriveni šumom.
184. **Šarićevo** (Kat) – ime dviju čestica podno crkve Sv. Mihovila.
185. **Škobrcićevo** (Inf)¹⁶⁵ – ime posjeda susjedno od *Papinog*, a dolazi od imena obitelji iz zaseoka Ukovac (područje Tuliševice).¹⁶⁶
186. **Škrilā** (Inf) – ime područja susjedno od *Slapina*, u kanjonu potočnog pritoka, a podrijetlo vjerojatno duguje nazivu za kamene ploče (usp. HJP: *škrila*), odnosno vrstu plosnatog kamena.¹⁶⁷
187. **Škujarski kūk** (Inf), **Škūljāsti kūk** (Kat), **Škūljāsti kūt** (Kat) – ime za kuk, stijenu nad *Škujarskim putem*, koja se nalazi na izbočenom grebenu Knezgrada ponad stare komunikacije između *Lovranske Drage* i *Medveje*.
188. **Škujarski pūt** (Inf) – ime za put, odnosno mjesto na putu podno *Škujarskog kuka* na kojemu se odlomila stijena, pa kroz nastalu pukotinu (čak. *škuja*) on prolazi.
189. **Šorićevo** (Kat), **Na Šurićevēm** (Kat), **Šorićovo** (Inf) – ime za prostor podno ceste za *Lovransku Dragu*. U oporuci iz 1784. zasvjedočen je oblik *Šorićevo* (in *Bene Sorichievo*).¹⁶⁸

¹⁶⁴ Inf. Marija Liker potvrdila je ovaj toponimski lik i ubikaciju.

¹⁶⁵ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

¹⁶⁶ V. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 203, 226.

¹⁶⁷ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 403.

¹⁶⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00063.

190. **Šija** (Kat) – ime za malen prostor ponad stjenovitog kuka (v. *Na kučine*), odnosno prostor koji se nalazi njegovu vratu (šiji) tog kuka, odakle vjerojatno i podrijetlo toponima (usp. HJP: *šija*).
191. **Škarićevo** (Kat) – ime posjeda na širem prostoru *Bajoha*.
192. **Tisva** (Inf, Kat, Kat^k) – ime poveće zaravni prekrivene šumom i travom na istočnom podnožju *Suhog Vrha*. Marija Liker potvrdila je toponimski lik te upozorila da su ondje bile sjenokoše. Motivacija možda dolazi od naziva drveća, odnosno biljne vrste iz porodice tisa (*Taxacea*).¹⁶⁹
193. **Trepetić** (Kat), **Trepetič** (Inf), **Trepetic** (Kat^k) – ime za veće šumsko područje između područja *Plasa* i *Tisve*.
194. **Tržān** (Kat), **Tržān (Pri slāpu)** (Kat) – riječ je o zaravnjenu prostoru njiva i pašnjaka u blizini velikog slapa na medvejskom potoku, što je i specificirano u jednoj varijanti toponima. Na to i sam jezični izraz upućuje (v. *Na trzne*). U oporuci iz 1784. zabilježen je spomen posjeda na još užem području, koje se zove *Gornji Trzan (detto Tersan Superiore)*.¹⁷⁰ U oporuci pak iz 1794. spominje se lokalitet *Tersno*.¹⁷¹
195. **Učka** (Kat) – u franciskanskom katastru navodi se ime preuzeto iz talijanskoga *Monte Maggiore*, koje ujedno označava i sam vrh *Učke*. Toponim koji generalno označava čitavu planinu ponad Liburnije, a dovodi se u vezu sa životinjskom vrstom (*Canis lupus*): *Učka (gora) < Vučja gora*.¹⁷²
196. **Umèjak** (Kat) – ime jedne čestice sjeverno od *Kave*, a koje upućuje na komad obradivog zemljišta¹⁷³.
197. **Ūpād** (Kat), **Ūpāt** (Inf) – ime za posjede u upalom, *upadnutom* dijelu terena¹⁷⁴, smještenu na jednoj skali iznad bočnog bujičnog pritoka medvejskog potoka, odakle vjerojatno i motivacija.
198. **Va dōlcè** (Kat) – ime dviju čestica u središnjem dijelu udoline šire imenovane *Utočac*.
199. **Va dràge** (Inf) – ime udoline podno *Muletovog brega*.
200. **Va potòku – Banići** (Kat), **Poli Banići** (Kat) – dva toponima koja imenuju mikrolokalitete uz potok sjeverozapadno od crkve Sv. Mihovila.
201. **Va škūjine** (Kat) – ime prostora koji se nalazi u dijelu udoline kojom protječe medvejski potok. Sam izraz označava nalaženje u velikoj rupi (čak. *va* ‘u’; *škuja* ‘rupa’, uveć. *škujina* ‘rupetina’).

¹⁶⁹ V. HJP: *tisa*.

¹⁷⁰ Isto: dok. 00063.

¹⁷¹ Isto: dok. 00131.

¹⁷² Usp. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 23.

¹⁷³ V. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 93.

¹⁷⁴ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 615.

202. **Vàla** (Inf) – ime koje se ovdje koristi u funkciji označavanja omanje planinske zavale, udubljenja u geografiji terena, blago nagnutih strana¹⁷⁵, koja se nalazi na južnoj granici k. o. Tuliševica, iako se najčešće vezuje uz manje morske uvale, zaljeve, a preuzet u lokalni idiom iz mletačkog, odnosno talijanskog (*valle*, v. HJP: *vala*).
203. **Vàs** (Kat) – ime za zemljišta pod južnim kućama *Lovranske Drage*. Inače, to je stariji naziv za selo u brojnim idiomima te vrlo čest u (mikro)toponimiji (v. HJP: *vas*).
204. **Vasjani** (Inf) – ime za predio u južnom dijelu sela, usko vezan uz *Vas*.
205. **Vèli dól** (Inf, Kat, Kat^k) – toponim koji označava veliki dolac u sedlu između dva vršna grebena *Učke*, na njegovoj istočnoj strani, a u relaciji je s *Malim dolom*, koji se nalazi zapadnije.
206. **Vèli kûs** (Kat), **Dunāj (Vèli kûs)** (Kat) – ime većeg prostora koji obrubljuje *Dunaj*, a može upućivati na veći okrupnjeni komad (čak. *kus*) obradive zemlje i pašnjaka.
207. **Vèlō brđo** (Kat, Ark, Geo) – ime za povišenu zaravan sjeverno od *Slapina*, a vrlo vjerojatno uporište ima u većoj koncentraciji dvorova te označava veće povremeno naseljeno područje¹⁷⁶.
208. **Vesèla glavica** (Inf) – ime za završni dio zaravnjenog platoa ispod *Babinog groba*.
209. **Vodiško** (Inf)¹⁷⁷, **Vodičko** (Kat), **Vodicka** (Kat^k) – ime za prostrano šumsko područje južno od *Rakarovca*. Sam izraz upućuje na područje (barem povremeno) bogato vodom.¹⁷⁸
210. **Vodni brég** (Inf) – ime za izvor bočnog pritoka potoka *Medveja*.
211. **Vòjāk** (Kat, Ark) – oznaka u katastru za široko komunalno područje koje je ime preuzelo od najvišeg vrha masiva *Učke*.
212. **Vrāta** (Inf, Kat) – prijevaj između dva vršna grebena *Učke* s kvarnerske strane, kojim prolazi stara komunikacija, jedini prolaz na vršni greben u središnjem dijelu planine.
213. **Vrāta** (Kat), **Stārē vrāta** (Kat) – prvi toponim ukazuje na to da je na tom mjestu bila neka „vrsta klanca, usjek između“, odnosno prijevaj¹⁷⁹, koji zaista i imenuje jednu česticu podno same

¹⁷⁵ Usp. HJP: *zavala*.

¹⁷⁶ Petar Skok usputno naznačuje da *brdo* može označavati naselje. V. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 44.

¹⁷⁷ Inf. Marija Liker također je potvrdila ovaj toponimski lik.

¹⁷⁸ Inf. Marija Liker potvrdila je da se na ovom rubnom području šume te ponad *Babina groba* događalo da na nekim mjestima povremeno iz zemlje (odnosno pijesaka) izbijaju, čak ponekad i šikljaju, izvori, kojih je znalo biti i više.

¹⁷⁹ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 242–243.

isturene hridi Knezgrada, kojim je nekada išla stara komunikacija između Lovranske Drage i Tuliševice (prije izgradnje ceste, koja zavija nekoliko metara ponad tog područja). Drugi toponim pak upućuje na činjenicu da je riječ o nekadašnjoj, odnosno staroj komunikaciji, prije negoli je cestom probijen novi i lakši prijevoj preko spomenutog isturenog kuka visoko nad potokom Medveja, budući da je tim toponimom imenovano približno isto područje (dvije čestice podno najisturenije točke rečenog kuka).

214. **Vršak** (Inf, Kat) – ime lokaliteta na geografski vrlo blago uzdignutu terenu u odnosu na okolno područje, tj. mali vrh, kako i samo ime govori.
215. **Vřt** (Kat) – ime za zaokruženi posjed podno samog sela Lovranska Draga, uz potok, a koje upućuje na obradivo zemljište.
216. **Vrtàji** (Kat) – iako množinski oblik, u katastru je to ime jedne čestice, koja upućuje na vrtove¹⁸⁰ povrh okomite strane korita medvejskog potoka.
217. **Zaplàsak** (Inf) – riječ je o koritu potoka, odnosno vododerine koja se nastavlja uzvodno na *Vodni breg*. Moguće je da je ime izvedeno u relaciji prema *Plasama*, označavajući prvi vodeni tok iza *Plase*.
218. **Zaplàsak** (Inf), **Za plàzak** (Kat), **Na plàsak** (Kat), **Za plàzak (Tìsva)** (Kat) – varijante imena za područje koje se nalazi neposredno iza *Plase*.
219. **Za řim** (Kat)¹⁸¹ – ime za posjede sjeveroistočno od *Brda*, a ime su preuzeli od istoimenog puta koji ide od *Lovranske Drage* prema vrhu *Učke* (Inf).
220. **Zakût** (Kat) – ime za nekoliko čestica ponad kutnog prostora koji zatvara korito potoka i bočno uzvišenje terena, odakle vjerojatno i podrijetlo imena.
221. **Zakûk** (Inf) – ime prostora iza manjeg uzvišenja (kuka) u širem prostoru Knezgrada, koji motivaciju očito ima u geografiji terena.
222. **Za glòh** (Kat), **Zaglòg** (Inf) – ime za prostor manjih posjeda sjeveroistočno od *Velog brda*.
223. **Za kùkci** (Kat), **Za cuci**¹⁸² (Kat^k), **Zakusci** (Inf, Geo) – ime posjeda na zaravnjenu prostoru između dva strmija dijela planinske padine, odakle možda i ime, jer djeluje kao da je

¹⁸⁰ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 630.

¹⁸¹ Čest. br. 3486 i 3487 upisane su kao *Za rivu*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju, do koje je došlo zamjenom „m“ s „vu“ uslijed sličnosti u pisanim slovima.

¹⁸² Na karti u katastru netočno je upisano *La cuci*, najvjerojatnije uslijed sličnosti velikih pisanih slova „z“ i „l“.

- smješteno između dva manja grebenska isturenja, odnosno dva kuka. Moguće je da se odnosi i samo na niže isturenje kao prostor koji je iza prve brdske stepenice na putu za *Vojak* iz *Lovranske Drage*. Inače, prostor s čak tri naznačena dvora.
224. **Zimběl** (Inf) – ime područja sjeverno od *Pod lipu*. Motivaciju možemo tražiti u dijalektalnu izrazu za zipku, kolijevku (čak. *zibel*), što bi upućivalo na toponimsku metaforiku, budući da je riječ o dijelu korita medvejskog potoka koje se smjestilo kao u kolijevci podno *Lovranske Drage*.
225. **Žlěba** (Inf, Kat), **Žlěbi** (Kat), **Sleba** (Kat^k) – varijante toponima koje upućuju na „manju jarugu na strmini”¹⁸³ i zaista imenuju širi prostor zemljišnih parcela uokolo povećeg žlijeba u planinskoj kosi sjeverozapadno od *Lovranske Drage*.
226. **Žlěb** (Inf) – ime za užljebljenje u geografiji terena zapadno od *Križića* (usp. *Žleba*).

VISOČE

227. **Āndretići** (Kat¹⁸⁴), **Andretici** (Kat^k) – jugozapadni zaselak *Kali*.
228. **Băčvina** (Inf) – ime za mjesto oko izvorišta sporednog potoka koji se obrušava podno litica *Kataja*.
229. **Belānščāk** (Inf, Kat) – ime za poveći zaravnjen prostor južno od *Rampajevog*.
230. **Belānjeno** (Kat) – manji zaokruženi posjed sjeverno od *Cuparvog sela*.
231. **Blěčić** (Kat) – ime dviju čestica istočno od *Andretići*.
232. **Brěst** (OT) – toponim koji je Stanislav Gilić dobio od svojih kazivača, a locirao ga je negdje između najisturenije točke rta Cesara i središnjeg dijela istoimene uvale. Isti se autor poziva na Skoka upućujući na etimologiju riječi (od indoevr. osnove **bherēg-*, kojoj je osnovno značenje ‘svijetliti se, bijel’¹⁸⁵), a sam ukazuje na mogućnost da je toponim motiviran brijestom (*ulmus*) koji raste na tom području iznad obalnih hridi. Također ukazuje na važnost imenovanja tog područja kao orijentira za točku u uvali *Cesara* gdje se nekada bacala mreža u more.¹⁸⁶
233. **Brežina** (Kat) – ime brda koje se uzdiže u širem prostoru *Pajina*. Sam izraz označava ‘veliki brijeg’ (čak. *breg* ‘brijeg’), odnosno veće uzvišenje u geografiji terena.

¹⁸³ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 242.

¹⁸⁴ Čest. br. 5946 upisana je kao *Andretić*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju.

¹⁸⁵ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 207.

¹⁸⁶ V. Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini”, str. 140.

234. **Brežina** (Kat) – slično kao i prethodni toponim ovaj imenuje njemu susjedno uzvišenje prema sjeveroistoku. Moguće je da se nekada čitav sustav tih uzvišenja, odnosno gorski hrbat nazivao tim imenom.
235. **Břgna** (Kat) – ime jedne čestice u *Šćerićevu selu*.
236. **Břgūd** (Kat) – ime za širi prostor niskog raslinja (sjevero)istočno od *Visočā*, odnosno zapadno od *Kali*. Stari toponim koji potječe od romanskog *virgultu(m)* (‘šikara’) i raširen je od Istre do južnodalmatinskih otoka.¹⁸⁷
237. **Brijālda** (Inf) – ime za južnu padinu *Vlašnog vrha*, odnosno *Križa*.
238. **Brsāj** (Kat) – omanji dolac na padini jugozapadno od *Vlašna*. Oblik može upućivati na zajednički korijen s glagolom *brijeći*, koji znači „brigu voditi o nečemu“¹⁸⁸, što bi ukazivalo na posjed koji se pomno kultivirao.
239. **Bunač** (Kat), **Bonač** (Geo) – riječ je o imenu mikrolokaliteta sjeverozapadno od *Pavlinova dolca*, a koji se nalazi u udubljenju u terenu, gdje se vjerojatno zadržava(la) voda s obzirom na to da sam izraz upućuje na „vodu u dulibi zakritu velikim stijenama“¹⁸⁹. Drugi oblik zabilježen je na hrvatskoj osnovnoj karti nešto sjevernije od same lokacije kao ime šireg prostora.
240. **Būrla** (Inf) – ime za burlu, užljebljenje za prijenos drva prirodnom vododerinom (v. objašnjenje uz toponim *Burlica*), koja se nalazi ponad bočnog potočnog pritoka što se strmo obrušava s visokog grebena.
241. **Būško** (Kat) – ime za istočni dio *Vlašinja*. U oporuci iz 1788. godine zasvjedočen je oblik *Buzka*, a na poveznici s prostorom *Vlašinja* upućuje i informacija da se lokalitet nalazi ispod kuće Ivana *Vlašinjara* (*sotto la Casa di Gio/vanni/ Vlasignar*).¹⁹⁰
242. **Cesāra** (Inf, Kat, Ark, Kat^k, OT), **Medvējā – Cesāra** – Stanislav Gilić napominje da se prema njegovu kazivaču šire područje koje se danas većim dijelom naziva *Medvejom* ranije zvalo *Cesara*, a isti autor značenje toponima pokušava pronaći u poveznicama s mogućom granicom carske (cesarske) zemlje, odnosno s fitonimom cesar(k)a, vrstom kruške (njem. *Kaiserbirne*).¹⁹¹ Tre-

¹⁸⁷ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 86.

¹⁸⁸ V. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 210.

¹⁸⁹ Usp. objašnjenje uz *Bunjača* u: Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

¹⁹⁰ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00086.

¹⁹¹ Usp. Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini“, str. 140; Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 258.

ba reći da se tim likom imenuje i potok i čitava draga kojom on protječe na južnoj granici k. o. Tuliševica. Taj se toponim spominje još u dokumentu pisanom talijanskim jezikom o utvrđivanju prava ribolova u uvali Cesara iz 1742. godine (*Valle Cessara*).¹⁹²

243. **Cûparovo selò** (Kat), **Cûparevo selò** (Kat), **Zûparovo selò** (Kat^k) – ime za južni dio *Kali*, koji obuhvaća velike obradive površine (usp. *Selo*).
244. **Čistilovac** (Inf) – ime iznad bočnog pritoka koji se spušta s visočkog grebena, a označava prostor koji je nekada bio ogoljen, „čist“ od šume (Geo), dok je danas pretežno pod šumom.
245. **Čisto** (Inf, Kat) – ime za prostor koje je danas pod rjeđim raslinjem, s brojnim ogoljenim prostorima, odakle vjerojatno i motivacija toponima.
246. **Čözīn pešćenāk** (Kat), **Čösīn** (Kat), **Čözīn** (Kat), **Čözina** (Kat) – područje koje obilježava pjeskovito tlo (od čak. *pešće* ‘pijesak’).
247. **Čunić** (Inf) – ime za zemljište uz kuću blizu potoka *Cesara*.
248. **Dōlčīci** (Kat), **Na dōlčīcēh** (Inf), **Dōlcī** (Kat^k), **Dōlčīc** (Kat) – imena za sustav manjih dolaca iznad potoka *Cesara*, od kojih zadnji predstavlja zaseban toponim koji imenuje najveći od njih.
249. **Dōlčīci** (Kat), **Dōlčīc** (Kat) – imena za sustav manjih dolaca ispod sela *Visoče*, od kojih zadnji predstavlja zaseban toponim koji imenuje veći od njih.
250. **Dōlčīc** (Kat) – ime za različite čestice poveće udoline u kojoj su danas njenim obodom smještene kuće sela *Kali*.
251. **Donje Vlašno** (Inf) – mikrolokalitet koji diferencira donji, niži dio *Vlašna*.
252. **Dōnjī kāl** (Inf) – ime kala na sjevernom dijelu šireg prostora *Lokvica*. Riječ je o kalu koji puni stalan izvor.
253. **Drāžica** (Kat), **Dražica** (Kat^k) – ime za udolinu neposredno prije sela *Visoče* iz smjera *Kali*.
254. **Drenòvac** (Inf) – ime prostora sjeverno od *Javorovaca*, koje upućuje na rast drenovih stabala (*Cornus mas*)¹⁹³.
255. **Drvārić** (Kat) – ime posjeda malo ponad plaže u uvali *Cesara*.
256. **Drūžinje** (Inf) – ime za prostor na kojemu put *Kali* – Sveti Anton prelazi potok *Cesaru*, odnosno točku na kojemu se iz Lovranščine prelazi na Mošćenišćinu. Oblik *Drusigne* zasvjedočen je u

¹⁹² Više o samom dokumentu i kontekstu nastanka sličnih akata o razgraničenjima v. u: Munić, Darinko, „Utvrđivanje prava ribolova između Mošćenica i Lovrana 1742. godine“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 59–67.

¹⁹³ V. HJP: *dren*.

- oporuci iz 1783.¹⁹⁴ i 1795¹⁹⁵, a oblik *Drusine* u oporuci iz 1788.¹⁹⁶
257. **Dūgī umějāk** (Kat) – toponim koji označava obradivo zemljište (v. *Umejāk*) nekada okrupnjeno u izduženu česticu (danas razbijeno na nekoliko čestica).
258. **Fūrnič** (Inf) – ime manjeg prostora između *Lipica* i *Vranina*.
259. **Gāj** (Kat) – toponim koji označava šumarak neposredno podno sela *Visoče*, čime se kao vrlo izvjesno otvara značenje „uzgojne zajedničke šume“¹⁹⁷, koju su vjerojatno nekada koristilo stanovništvo. Sam izraz upućuje na „šumicu, šumarak“ (HJP: *gaj*).
260. **Gōlčevo** (Kat) – ime povećeg prostora na jugoistočnom obrubu k. o. Tuliševica.
261. **Gōrnje Vlašno** (Inf) – mikrolokalitet koji diferencira gornji, viši dio *Vlašna*.
262. **Gōrnji kāl** (Inf) – ime kala na južnom dijelu šireg prostora *Lokvica*.
263. **Grābār** (Inf) – ime za područje ponad izvorišta potoka *Cesara*, koje upućuje na šumu graba (*Carpinus*) iz porodice brezovki (*Betulaceae*)¹⁹⁸.
264. **Gubōki dolāc** (Kat) – u imenima samo ovih dviju čestica koje se zaista i nalaze u jednom ovcem, dubljem dolcu na širem prostoru *Vilasa* nalazimo zasvjedočen toponim koji čuva izraz visoke starine te je izvorno vjerojatno glasio *Gluboki dolac* (stsl. *glŏbokъ*¹⁹⁹).
265. **Hārapičevo** (Kat) – ime manjeg posjeda u *Andretićima*.
266. **Jāmna** (Inf, Kat)²⁰⁰ – ime prostora (sjevero)zapadno od dolca *Vranine*, čiji oblik upućuje na postojanje jame na tom prostoru.²⁰¹
267. **Jāvoroš – brĕg** (Kat), **Jāvoroši – brĕg** (Kat), **Jāvorošni – brĕg** (Kat), **Jāvorošu – brĕg** (Kat) – varijante imena za geografsko izbočenje (brijeg) iznad *Javorovaca*, s kojima je u uskoj geografskoj, a vjerojatno i etimološkoj relaciji.

---

¹⁹⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00048.

¹⁹⁵ Isto: dok. 00110.

¹⁹⁶ Isto: dok. 00086.

¹⁹⁷ V. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

¹⁹⁸ V. HJP: *grab*.

¹⁹⁹ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 450–451. V. također Damjanović, Stjepan i dr., *Mali staroslavenskohrvatski rječnik*, Matica hrvatska, Zagreb, 2004., str. 61.

²⁰⁰ Čest. br. 4995–4997 upisane su kao *Javna*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju, do koje je došlo zamjenom „m“ sa „vn“, uslijed sličnosti u pisanim slovima.

²⁰¹ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1, str. 752.

268. **Jävörōvci** (Inf, Kat), **Jävörīnci** (Kat), **Jävörösći** (Kat), **Jävörovac** (Kat), **Jävrovci** (Geo) – varijante toponima za veći prostor čiji oblici upućuju na bjelogoričnu šumu stabala iz porodice javorki (*Aceraceae*).²⁰² U oporučnoj nadopuni iz 1785. spominje se posjed *Javorovo* koji se nalazi na prostoru *Visočā (il bene nominato Javorovo... posto in Visoze)*.²⁰³ U oporuci iz 1795. zasvjedočena su dva komada zemljišta na prostoru *Lazića i Javorovcih (due pezzi di stabile, Lasich e Giavorovci)*.²⁰⁴
269. **Jedrūšnĵāk** (Inf, Kat), **Jedrūšnĵāk** (Kat) – varijante imena za područje koje se nalazi uz put iz *Visočā* prema Maloj Učki.
270. **Jurīnovo** (Kat) – ime za posjede koji se nalaze uz put iz *Visočā* prema Maloj Učki.
271. **Kālčič** (Kat), **Kaličič** (Kat), **Kalič** (Kat)²⁰⁵, **Cali** (Kat^k) – ime za zaselak podno *Vlašinja*, iznad potoka *Cesara*. Umanjenica od ‘kal’ – hidronim, ime nastalo od upućivanja da se tu nalazi mali kal, udubina u tlu u kojoj se sakupljala voda, upotrebljavana za napajanje stoke ili za poljoprivredu. Riječ je o blatnjavoj, prljavoj vodi, na što upućuje i etimologija (dolazi od *kalb ‘blato’). Toponim čest na području Istre. Lokalitet istog imena zasvjedočen je i na prostoru zaseoka Tuliševica.²⁰⁶
272. **Kāli** (Kat, Ark), **Cali** (Kat^k) – toponim u širem smislu označava grupaciju zaselaka iznad uvale *Cesara (Cuparovo selo, Andretići* itd.), a u užem smislu centralni zaselak koji se proteže od *Andretića* do podnožja *Zuparovog sela* uz glavnu seosku komunikaciju. Podrijetlo toponima treba tražiti u području bogatu otvorenim sakupljalištima vode (v. objašnjenje uz prethodni toponim). Treba istaknuti da je talijanizirani oblik toponima na karti katastra ucrtan mnogo dalje u smjeru sjeveroistoka, na prostor koji smo toponomastički raščlanili na nekoliko manjih mikrotoponima (v. *Na kuke, Punta, Umejčić*). U oporuci iz 1784. spominju se maslinici u *Kalima*, čiji se dio ostavlja u nasljedstvo (*un pezzo d’Olivari Situati in Calli*).²⁰⁷ Toponim je zasvjedočen više puta u oporuci iz 1795., označavajući zaselak generalno (*Calli*) kao i pojedine mikrolokalitete u njemu, kao što je dotična

²⁰² V. HJP: *javor*.

²⁰³ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00034.

²⁰⁴ Isto: dok. 00106.

²⁰⁵ Inf. Marija Liker potvrdila je da se u susjednom prostoru Lovranske Drage, danas ispod zadnje autobusne stanice, također nalazi toponim istog oblika, međutim u katastru nije ondje zabilježen.

²⁰⁶ Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 213.

²⁰⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00058.

- „donja vrtača“ (*Dogliena Vertaza in Calli*)²⁰⁸, te jednom u oporuci iz 1796.²⁰⁹
273. **Kalūža** (Inf, Kat), **Kalūša** (Kat), **Kalusa** (Kat), **Calusa** (Kat^k) – varijante toponima koji imenuje veći prostor očito vlažnijeg tla u odnosu na okolni prostor, a nalazi se na visočkom grebenu između *Javorovcih* i *Kalića*, uz potok *Cesara*. Hidronim istoga korijena kao i brojni drugi na ovom prostoru (v. objašnjenje uz *Kalčić*), a koji označava kaljužu, tj. „tlo puno kala, blata“, žitku masu vode i blata (HJP: *kaljuža*).
274. **Kāntūn** (Kat) – u ovom je slučaju riječ o rubnom dijelu šume koja se prostire pod zasekom smještenim na *Punti*, a sam izraz upućuje na nekakav obrub odnosno kutni dio nekog prostora (čak. *kantun* ‘kut; obrub’).
275. **Kāntūnī** (Kat) – ime jednog posjeda koji se nalazi na samom rubu sela *Vlašinj*, a ujedno obrubljuje jednu stranu *Vlašnog vrha*, odakle možda i podrijetlo (v. *Kantun*).
276. **Katāj** (Ark) – toponim koji označava strme litice na desnoj strani potoka Medveja u njegovu donjem toku.
277. **Kāča** (Inf) – ime za lokalitet na širem prostoru *Javorovaca*.
278. **Kibičev dolac** (Inf) – ime dolca na samoj južnoj granici k.o. Tuliševica.
279. **Kod Prělčića** (Kat), **Visočè kod Prělčića** (Kat) – ime za posjede u udolini koja se spušta prema koritu potoka *Cesara*.
280. **Korōn** (Kat) – ime zaokružena posjeda na sjevernom dijelu *Kali*, čiji oblik može upućivati u ovom slučaju na obrubljenost šumom (v. *Korona*).
281. **Kosača** (Kat) – toponim označava prostor neposredno uz potok koji se nastavlja na veliko područje Kosače na teritoriju Tuliševice koje je s njegove druge strane. Taj se toponim povezuje s košnjom koja se odvijala u nižim, položenijim dijelovima. Na tom su se plodnom prostoru uzgajale pretežno voćne i povrtne kulture, a također i masline.²¹⁰
282. **Kozàrica** (Kat) – ime prostora koji obrubljuje *Cuparovo selo*. Toponim bi mogao svoje podrijetlo vući od omanje kozare, odnosno ograđenog prostora za boravak ovaca (v. gore *Kozara*), s obzirom na to da pokriva prostor između kuća, međutim taj se naziv onda proširio za veći prostor ili je pak riječ o nekoliko različitih toponima na užem prostoru istog jezičnog lika koji su

²⁰⁸ Isto: dok. 00110.

²⁰⁹ Isto: dok. 00149.

²¹⁰ Za više o prostoru *Kosače* v. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 213–214.

- svaki pojedinačno bili vezani za pojedinu ljudsku nastambu ili dvor.
283. **Križ** (Ark) – ime brijega nad *Vlašinjom* upisana na nekim kartama, a kojemu je starije ime *Vlašni vrh*.
284. **Kr̂pino** (Kat), **Kr̂pina** (Kat) – varijante imena za područje jugoistočnih *Kali*.
285. **Kršānčevo** (Kat) – ime za okućnicu i obližnji posjed uz kuću u središnjim *Kalima*.
286. **Kūčičevac** (Kat) – toponim koji imenuje jednu česticu koja se nalazi na omanjem kuku ponad manje prirodnog užljebljenja (dolčića), odnosno obrubljuje ga s južne strane. Vjerojatno nastao pomalo neuobičajenom sufiksalsnom tvorbom od *kuk* kao i brojni drugi.²¹¹
287. **Kūčina** (Inf) – iako ime upućuje na poveći kuk, riječ je o manjem pošumljenom kuku.
288. **Kūnfin** (Inf) – ime za područje na samoj južnoj granici k. o. Tuliševica, koju siječe put od *Vlašinja* prema Maloj Učki, odakle mu i podrijetlo (čak. *kunfin* ‘međa; granica’ < tal. *confine*²¹²).
289. **Līgānj** (Kat) – ime kružnog pravilnog dolca i obližnjeg posjeda, koji predstavlja specifičan romanizam povezan s morskim glavonošcem lignjom (*Loligo vulgaris*).²¹³
290. **Līpice** (Inf), **Līpica** (Kat), **Visočë** – **līpica** (Kat) – toponim koji imenuje livade jugozapadno od *Visočā*, a podrijetlo možda vuče od okolnih stabala iz porodice lipa (*Tiliaceae*).²¹⁴ U oporuci iz 1788. godine zasvjedočen je oblik *Lipiza*.²¹⁵
291. **Lōkvice** (Inf, Kat, Kat^k) – riječ je o zaravnjenu prostoru na padini na kojem se nalaze dva kala (v. *Gornji* i *Donji kal*). Množina od umanjence za *lokva* ‘voda koja se zadrži u udubljenju u zemlji, bez stalnog izvora napajanja’ (HJP: *lokva*).
292. **Lōkvice** – **komunāl** (Kat) – toponim kojim je imenovana jedna čestica. Očito je riječ o diferenciranju ili specificiranju šireg područja *Lokvica* kao onog koji je *komunjski*, općinski, odnosno dostupan na korištenje svima.
293. **Lōzica** (Kat) – ime lokaliteta danas prekrivena niskim raslinjem na širem prostoru *Cesare*. Umanjenica od *loza* ‘trs; vinograd’.

²¹¹ Npr. *Kučiste*, *Kučina* itd. V. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 249.

²¹² Usp. HJP: *kunfin*.

²¹³ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 294; Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 342; HJP: *lignja*.

²¹⁴ V. HJP: *lipa*.

²¹⁵ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00086.

- Poput toponima *Lozji*, *Lozje* itd., označava prostor gdje je nekada rasla loza, tj. danas zapušten, napušten vinograd, odnosno polje divlje loze.²¹⁶
294. **Māndinove nji̇vice** (Inf) – toponim koji označava prostor uz gornji put od *Visoča* prema *Lovranskoj Dragi*.
295. **Mārcĕlovo** (Kat) – ime zaokruženog posjeda na blagoj padini iznad potoka *Cesara*.
296. **Mārcĕanovo** (Kat) – ime jugozapadnog dijela *Kali*.
297. **Mārkočĕva** (Kat, Ark, Geo), **Mārkočĕvo** (Kat), **Mārkočĕvac** (Kat) – ime za veliki prostor uz put iz *Visoča* prema *Lovranskoj Dragi* nad liticama bočnog pritoka medvejskog potoka s visočkog grebena. U oporuci iz 1788. godine zasnvedočen je oblik **Markočĕvac** (*Marcocevac*).²¹⁷ U oporuci iz 1794. zasnvedočen je, najvjerojatnije okrnjen, oblik (*Na*) *Markočĕven* (*Dolaz essistente in sito, cosi detto Marcoceven, Calla di Visoze*).²¹⁸
298. **Māskovo** (Kat) – ime za posjed u središnjem dijelu *Kali*.
299. **Matijānkino** (Kat) – ime (jedne čestice) posjeda pod *Puntom*.
300. **Medvĕja** (Kat, Ark, Kat^k, OT) – pridjevski ojkonom nastao izostavljanjem riječi iz složenog imena: *Medveja* (**peć*) = *Medvjĕda* (**peć*)²¹⁹, a vezana je uz pećinu (spilju) koja se nalazi nad medvejskom uvalom, na lijevoj strani kanjona potoka *Medveja*, visoko u masivu *Knezgrada*. *Maslinike u Medveji* (*olivari tutti quali ritrovarsi di sua ragione in Medvegia*) spominje oporuka iz 1784. godine²²⁰, a određeni vinograd u *Medveji* (*vignale di Medvegia*) oporuka iz 1792. godine.²²¹
301. **Mihovo** (Inf, Kat, Ark) – ime za istureni vršak visočkog grebena nad potokom, a na čijem se vrhu danas nalazi dalekovodni stup.
302. **Mikocovo** (Inf) – toponim koji označava prostor u *Kalima*.
303. **Mūletōv brĕg** (Inf), **Mūlōv brĕg** (Kat) – uzvišenje na putu iz *Visoča* prema *Lovranskoj Dragi*. Samo značenje dolazi vjerojatno od imena ili nadimka nekadašnjeg vlasnika.
304. **Na drāgi** (Kat) – ime za skup posjeda smještenih nad udolinom koja se proteže od podnožja *Visoča* prema potoku *Cesara*.
305. **Na korōne** (Kat) – ime jedne čestice na prostoru uz *Koron*.

²¹⁶ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 21.

²¹⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00086.

²¹⁸ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00131.

²¹⁹ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 220. Takvo gledište prihvaćaju i drugi autori; v. primjerice Sudec, Sandra, „Tvorba pridjeva sufixsom -j- u hrvatskome crkvenoslavenskome jeziku“, u: SrdočKonestra, Ines – Vranić, Silvana (ur.), *Riječki filološki dani*, knj. VII, Filozofski fakultet, Rijeka, 2008., str. 699.

²²⁰ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00058.

²²¹ Isto: dok. 00114.

306. **Na križè** (Inf) – ime za područje na križanju puteva koji dolaze iz *Kali*, *Visočica*, odnosno *Vlašinja*, odakle možda i podrijetlo imena.
307. **Na kükci** (Kat) – ime za prostor na južnoj padini visočkog grebena koje samo može upućivati na kuk (padine) u širem smislu, budući da je teško izdvojiti manje kukove koji bi se sami isticali (usp. *Za kukci*).
308. **Na pūntice** (Inf) – ime za izbočenje u grebenu na širem prostoru *Markočeve*.
309. **Na rūminje** (Inf) – ime skupa obradivih površina i jedne kuće koji se nalaze na putu iz *Kali* prema *Visočama*.
310. **Na strānè** (Kat) – ime jedne čestice koja se, kako i ime govori, nalazi na strani (padini, kosi) grebena koji se spušta prema moru.
311. **Ōgradica** (Kat) – ime lokaliteta u južnim *Kalima*. Umanjenica od *ograda*, naziva koji označava ograđeni posjed (v. objašnjenje uz *Ograd*).
312. **Opatija** (Inf, Kat), **Opatia** (Kat^k), **Na lèhè – opatija** (Kat) – toponim koji imenuje prostor na sjevernom dijelu *Kali*.
313. **Pācovo selō** (Inf) – ime zapadnog zaseoka *Vlašinja*.
314. **Pajānino** (Kat) – ime nekoliko posjeda u južnom dijelu *Kali*.
315. **Pājīn** (Inf, Kat, Geo) – ime za područje koje je u drugim izvorima označeno kao *Pavlinov dolac*, što je očito varijanta istog toponima nastalog redukcijom *Pajin(ov dolac)*.
316. **Pāvīnōv dolàc** (Ark) – ime za poveći dolac uz sam južni rub k. o. Tuliševica.
317. **Pečica** (Kat) – ime područja na južnom dijelu *Punte* koje upućuje na omanju spilju ili udubljenje u stijeni na tom prostoru. Umanjenica od *peč* ‘pećina; spilja’.
318. **Peščenàk** (Kat) – ime jugozapadnih obronaka *Pavlinovog dolca*, a koji podrijetlo crpi od pjeskovitog sastava tla, tj. u tom obliku označava pješčani predio, pješčaru. Česte su različite varijante ovog toponima diljem Hrvatske (v. HJP: *pijesak*), kao i na području Lovranščine²²².
319. **Planada** (Inf) – prostor na potoku *Cesara*, sjeverno od *Družinja*. Ime može upućivati na mjesto u planini gdje nema drva, na proplanak.²²³
320. **Pod bàbu** (Kat) – ime za posjede unutar poveće udoline (dolca). U oporuci iz 1794. zasnjeđen je upravo toponim *Pod Babun*,

²²² V. gore *Čozin peščenak* na području Lovranske Drage te usp. toponim *Peščina* na prostoru Tuliševice (Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranščine“, str. 219).

²²³ Usp. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2, str. 675–676.

- koji označava taj dolac (*pezzo di Dolcich esistente in Visoze Pod Babun*).²²⁴
321. **Pod kalūžu** (Kat) – toponim koji označava područje podno susjedne *Kaluže*.
322. **Pod pūntu** (Kat) – ime jedne čestice podno *Punte*.
323. **Pod selò** (Kat) – ime koje je u relaciji s *Cuparovim selom*, podno kojega se nalazi prostor tako nazvan.
324. **Pod ùviku** (Kat) – ime za posjede (dvije čestice) podno kuća u *Kalima*.
325. **Prèlčiči** (Kat) – ime povećeg posjeda između *Dolčića* (*Dolcich*) i *Kalčića*.
326. **Presèka** (Kat, Ark), **Prèsika** (Inf, Kat²²⁵), **Preseca** (Geo) – ime za prostor obradivih površina na samom jugu k. o. Tuliševica neposredno nad potokom *Cesara*. Isto kao i *Prisika* i *Pasika*, toponim koji imenuje posječenu, isječenu prugu ili predio u šumi, odnosno prostor u sasječenoj šumi, nastao od prasl. osnove *sěk.²²⁶ U oporuci iz 1788. godine²²⁷ zasvjedočen je toponim *Presika*.
327. **Puli bòdula** (Inf) – riječ je o imenu zemljišta koje je još u 19. st. kupio doseljenik s prostora „Bodulije“ (s nekog Kvarnerskog otoka) te na njemu izgradio i kuću na području *Kali* (Inf).
328. **Pūnta** (Kat) – toponim koji označava prostor položen na isturenu grebenu prema moru koji odvaja medvejsku od cesarske udoline (korita dvaju potoka), ali nije neposredno uz obalu (taj se dio imenuje *Punta Cesara*). Odatle i podrijetlo – *punta* (‘rt; istureni dio; vrh kopna u more’; usp. HJP: *punta*) na južnom ulazu u naselje *Medveja*.
329. **Pūnta Cesàra/Pul Tērci** (OT) – rt, istureni dio obale u more na sjevernom obrubu uvale *Cesara*. V. objašnjenje uz toponime *Punta* i *Cesara*. Drugi toponim upućuje na lokaciju koja se nalazila kraj (u blizini) posjeda obitelji Terzi.²²⁸

²²⁴ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00131.

²²⁵ Čest. br. 5297/1 upisana je kao *Predika*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju.

²²⁶ Usp. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 232, 238; Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 21 i Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 135. Iako se vjerojatno radi o pučkoj etimologiji, iskustvo s terena na drugim područjima upućuje na tumačenje da se može raditi o česticama, parcelama „presječenima“ prigodom dijeljenja većih imanja (v. Ivetac, Just, *Istarska toponimija*, str. 37, 210) ili pak o prostoru *komunjske*, općinske šume gdje su se sjekla drva za ogrjev (v. Ivetac, Just, *Istarska toponimija*, str. 41).

²²⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00088.

²²⁸ Usp. toponim *Terzi* i neke napomene vezane uz ovu obitelj u: Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 226.

330. **Rāmpājjevo** (Kat) – ime za manju udolinu podno puta od *Visočca* prema Maloj Učki, uz put koji se odvaja za *Vlašinj*.
331. **Rāšpājne** (Kat) – ime povećeg prostora na padinama nad višim dijelom udoline *Cesara*.
332. **Rēdnjāk** (Kat)²²⁹ – ime za posjede koji su između *Križa* i potoka *Cesara* položeni *va redeh* ('u redovima'), odnosno gotovo sasvim paralelne parcele koje prate kosinu brda na kojemu su smještene, odakle vjerojatno i značenje.
333. **Rūmenje** (Kat), **Rumenie** (Kat^k), **Rūmēnj** (Kat), **Rūmenja** (Kat) – ime za poveći prostor sjeveroistočno od *Vlašinja*.
334. **Serāna** (Kat^k) – toponim koji je na katastarskoj karti upisan na prostoru *Marčanova* (v. *Marčanovo*).
335. **Ščōrićevo selò** (Kat), **Ščōrićevo** (Inf), **Ščūrićevo selò** (Kat), **Scericevoselo** (Kat^k) – varijante imena za zemljište oko jedne kuće prema čijem je vlasniku (prezime ili nadimak) zasigurno i nazvano.
336. **Selà** (Kat), **Selò** (Kat) – množina od *selo*, a označava posjede među selima *Visočce* i *Vlašinj* koji su se sigurno kultivirali, odatle i značenje (v. *Selo*).
337. **Selīna** (Kat), **Selīna na Kāli** (Kat) – ime za posjede u jugoistočnom dijelu *Kali*. Uvećanica od *selo* (v. *Selo*).
338. **Suprčevac** (Kat), **Suprčevac** (Kat), **Suprčevac – Drenòvac** (Kat), **Šuprčevac** (Kat), **Šoprčevac** (Kat), **Soprčevac** (Kat) – ime područja na jugoistočnom obronku *Pavlinovog dolca*.
339. **Stārī grād** (Inf) – toponim koji označava prostor gornjeg dijela *Kali*.
340. **Šestilovac** (Kat) – ime područja u blizini izvora jednog od bočnih pritoka medvejskog potoka koji se nalazi visoko na visočkom grebenu.
341. **Šīja** (Kat) – ime za vrat isturenog grebena podno *Mihovog*, odakle vjerojatno i ime (v. *Šija*).
342. **Šīja** (Kat) – ime za dvije čestice u dolcu u *Visočama*.
343. **Šīje** (Kat) – ime jedne parcele u *Kalima*.
344. **Šipičovac** (Inf) – ime za prostor gdje izvire bočni prtok medvejskog potoka na strmoj sjevernoj kosi visočkog grebena.
345. **Škājac** (Inf) – omanji izvor na potoku *Cesara*, koji podrijetlo vjerojatno vuče od njegova izbijanja iz kamenih škaja (v. *Škaje*).
346. **Škāje** (Kat), **Škāja** (Kat) – varijante imena (posljednja samo u imenu jedne čestice) za prostor u *Kalima* koji obilježava kameniti

²²⁹ Čest. br. 5016 upisana je kao *Rudnjak*, ali je vjerojatno riječ o pogrešci pri upisivanju.

- teren, odakle i značenje: *škaja* ‘sitno kamenje’ (istromlet. *scaia*).²³⁰
347. **Škrjèvo** (Inf, Kat) – ime za prostor sjeverozapadno od *Markočeve*, a upućuje na teren koji obiluje kamenim pločama (v. *Škrila*). U oporukama iz 1788.²³¹ i 1795. godine²³² zasvjedočen je oblik *Scherglievo*.
348. **Škūrnjèvac** (Kat) – ime prostora na padini nad izvorom potoka *Cesara*.
349. **Umějčić** (Kat) – ime lokaliteta u *Kalima* koje upućuje na manji komad obradivog zemljišta – umanjenica od *umejak* (v. gore *Umejak*).
350. **Va kùke** (Kat), **Na kùke** (Kat) – oba toponima označavaju lokalitete smještene na završnom dijelu (prema moru) visočkog grebena. Naime ime dolazi od prasl. *kukka, što znači brežuljak, izbočina.²³³ Oblik *kuk* prisutan je u brojnim toponimima na susjednom području zaseoka Tuliševica.²³⁴
351. **Va kùse** (Kat) – ime za posjede među ogradama sjeverno od *Preseke*.
352. **Va lūmbere** (Inf) – ime lokaliteta sjeverno od *Opatije*, koje ukazuje na prostor na kojemu rastu stabla lovora (*Laurus nobilis*)²³⁵, za koji je *lumber* dijalektalni izraz.
353. **Varīnac** (Kat) – ime za posjede u sjevernom dijelu *Visoča*, koje bi moglo upućivati na osobitosti tla (*varica* ‘prhista crvenkasta zemlja’²³⁶). U oporuci iz 1784. zasvjedočen je taj toponim pri spominjanju dolca koji je smješten na tom lokalitetu (*un Dolaz, situato in Visoce, in sito cosi detto na Varinze*)²³⁷, a u oporuci iz 1795. taj se lokalitet spominje nekoliko puta (*Varinaz*).²³⁸
354. **Vělā njīva** (Inf, Kat) – ime za velik zaravnjen prostor ponad *Visoča*, koje upućuje na to da je to nekad bilo obradivo zemljište (danas neobrađeno i zapušteno).
355. **Vīlaz** (Inf), **Vīlas** (Kat, Geo), **Vīlaš** (Kat) – nekoliko omanjih proplanaka na hrptu nad *Pavlinovim dolcem*.

²³⁰ Milovan, Valter, „Romanizmi u poeziji Slavka Kalčića i Tomislava Milohanića“, *Croatica et Slavica Iadertina*, sv. 9, br. 1, 2013., str. 116.

²³¹ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00086.

²³² Isto: dok. 00110.

²³³ Usp. HJP: *kuk* i Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, str. 245.

²³⁴ V. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine“, str. 221, 222, 227.

²³⁵ Usp. HJP: *lovor*.

²³⁶ Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, str. 244.

²³⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00062.

²³⁸ Isto: dok. 00110.

356. **Visočë**²³⁹ (Kat, Ark), **Visoce** (Kat^k) – ime za povijesno selo na isturenu grebenu koje je danas praktički posve napušteno i raseljeno. Samo ime vjerojatno dolazi od geografskog smještaja sela na uzdignutoj točki grebena ponad *Kali*, do kojega vodi relativno strma stara komunikacija od kamena klesanaca²⁴⁰ te se selo gledatelju s mora nadaje kao impresivno visoko. Selo se spominje još u kupoprodajnom ugovoru iz 1454. u kojemu je *selo na Visočah*, odnosno posjed u *Visočama* predmet kupnje.²⁴¹ Ne čudi stoga što se *Visočë* kontinuirano spominju i u kasnijim arhivskim dokumentima, primjerice u oporučnoj nadopuni iz 1785.²⁴² te oporukama iz 1784.²⁴³, 1794.²⁴⁴ i 1796.²⁴⁵ godine.
357. **Visočë – selò** (Kat) – ime čestice uz kuće u *Visočama*.
358. **Visočë – Solétovo** (Kat) – ime čestice u *Visočama*.
359. **Visočë – Šepičevo** (Kat) – ime većeg posjeda na sjeverozapadu *Visočä*.
360. **Visočë – šija** (Kat) – ime dviju čestica u *Visočama*.
361. **Vlašinj** (Inf, Geo), **Vlasinje** (Kat), **Vlašnije** (Kat), **Vlasigne** (Kat^k), **Vlasin** (Ark) – selo u blizini *Visočä*. Značenje neodoljivo upućuje na vlaško stanovništvo, koje ovdje može označavati doseljenike u relativno široku smislu²⁴⁶, a tome u prilog govori nekoliko drugih toponima s ovog užeg područja (v. *Vilas*, *Vlašno*, *Vlašni vrh*). U oporuci iz 1795. zasvjedočen je oblik *Vlasign*.²⁴⁷
362. **Vlašno** (Kat²⁴⁸) – toponim koji označava prostor nad *Pavlinovim dolcem*, sjeverozapadno od *Vilasa*. Moguće je podrijetlo tražiti u upućivanju na posjed seljana iz *Vlašinja*.
363. **Vlašni vrh** (Inf) – vrh nad *Vlašinjom*, danas na kartama pogrešno označen kao *Križ*, tako imenovan najvjerojatnije zbog blizine starog toponima (Inf, v. *Na križe*).
364. **Vrànine** (Inf, Kat), **Vrànino** (Kat), **Visočë – vrànine** (Kat) – ime za poveći, duboki dolac koji se i danas koristi za ispašu.

²³⁹ Čest. br. 4961 upisana je kao *Visočä*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju.

²⁴⁰ V. fotografiju u: Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostor i sadržaji“, str. 148. Isti je motiv u umjetničkoj fotografskoj interpretaciji upotrijebljen na naslovnici ovog *Zbornika*.

²⁴¹ V. Sanković, Ivana, „Lovranska glagolitica i dosadašnja istraženost“, *Zbornik Lovranščine*, knj. 1, 2010., str. 295–296.

²⁴² Usp. HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00034.

²⁴³ Usp. Isto: dok. 00062.

²⁴⁴ Isto: dok. 00131.

²⁴⁵ Isto: dok. 00149.

²⁴⁶ V. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3, str. 606–608.

²⁴⁷ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00110.

²⁴⁸ Čest. br. 4365 upisana je kao *Vlšno*, ali je očito riječ o pogrešci pri upisivanju.

365. **Vrtàc** (Inf) – ime za položeniji prostor koje upućuje na obradivo zemljište, a nalazi se ponad litica *Kataja*. U oporuci iz 1795. spominje se na tom lokalitetu manji nasad maruna (*un Maronaretto in sito Vertaz*).²⁴⁹
366. **Vřtíc** (Kat) – ime omanjeg kružnog dolca nad potokom *Cesara*, koji upućuje na obradivo zemljište – umanjenica od *vrt* (v. *Vrt*).
367. **Za bàu** (Kat) – ime za nekoliko čestica u *Visočama*, koje stoje u relaciji s toponimom *Pod babu*, a koji upućuju na toponim *Baba*, koji je označavao malo uzvišenje među ova dva prostora.
368. **Za brêg** (Kat) – ime omanjeg ograđenog dolca koji stoji u relaciji s obližnjim brežuljkom te je iz smjera *Visoča* upravo ‘iza brijega’, što samo ime i kazuje. U oporuci iz 1795. zasnvedočen je toponim *Breg* na tom prostoru.²⁵⁰
369. **Za Cùparovo selò** (Kat) – jugozapadni dio *Kali*, koji je smješten ‘iza *Cuparovog sela*’ krećući se iz seoskog središta, odakle i motivacija.
370. **Žãrdínac** (Kat) – ime za nekoliko posjeda u središtu *Vlašinja* koji upućuju na manju obradivu površini, manji vrt (čak. *žardin* < tal. *giardino* ‘vrt’).
371. **Žijave** (Kat) – ime za omanji izduženi dolac pri samoj južnoj granici k. o. Tuliševica.
372. **Žlëba** (Inf, Kat) – toponim vezan uz nekoliko posjeda na strmini prema potoku *Cesara* koji upućuje na određeno užljebljenje u geografiji terena. U oporuci iz 1788. godine koja se prema kontekstu odnosi na područje Visoča sačuvan je oblik *Slebek*²⁵¹, ali vezan uz širi lokalitet *Markočevac*.
373. **Žlebić** (Kat) – toponim koji imenuje tri čestice u blizini omanjeg žlijeba u strmini kose na sjeverozapadu *Kali* (v. objašnjenje uz toponim *Žlebi*).

Zaključak

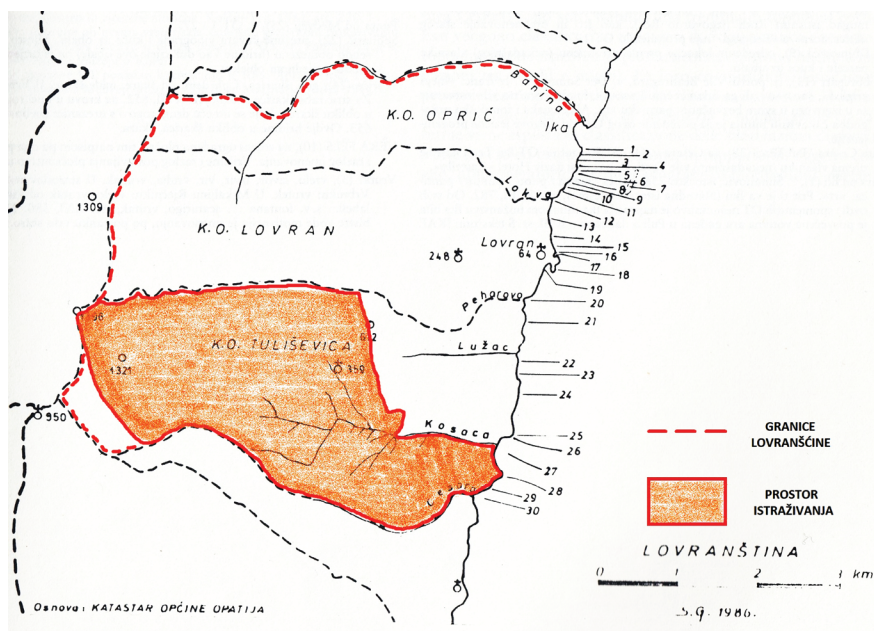
Nastavljajući započeto istraživanje i prikupljanje toponimskog blaga Lovranšćine, u ovom smo radu sakupili 373 nova toponima (toponimskih skupina), čime smo nastojanje za postizanjem zaokružena toponimskog registra cijeloga područja uvelike približili konačnoj realizaciji, napose uzmemo li u obzir da je sada mikrotoponomastičkim istraživanjem cjelovito pokrivena najveća k. o. Lovranšćine.

---

²⁴⁹ HR-DARI-41, *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24: dok. 00110.

²⁵⁰ Isto: dok. 00110.

²⁵¹ Isto: dok. 00086.

Slika 1. Katastarske općine na području Lovranščine (temeljeno na karti u: Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini“, str. 141).

Svi navedeni toponimi precizno su ubicirani, tj. svakome je imenu pridružen lokalitet koji ono imenuje. Uz podatke iz postojeće literature, u potrazi za podrijetlom pojedinih toponima služili smo se i onima dobivenim od informatora, a pojedine lokacije i osobno posjetili. Nastavili smo s praksom povezivanja suvremenih toponima s povi-

Slika 2. Prostor k. o. Tuliševica s naznačenim granicama triju skupina zaselaka. Ovo istraživanje pokriva područje dviju: Lovranske Drage i Visočja.

jesnom toponimijom, odnosno pokušali ekscerpirane toponime povezati s onima koje smo pronašli unutar jednog sveska notarskih spisa lovranske kancelarije. Time smo nastojali rasvijetliti i povijest uporabe određenog toponimskog lika te dati prilog povijesnoj toponimiji upućivanjem na moguću ubikaciju pojedinih toponima sadržanih u starijim arhivskim dokumentima.

Vjerujemo da će ovo istraživanje pružiti poticaj za slična istraživanja i nadopunu toponimskog korpusa Lovranščine te ponuditi mogućnost daljnjih valorizacija istražene toponimske građe iz različitih perspektiva.

Informatori

1. Boris Miščenić (1961.–), razgovori vođeni kontinuirano od kraja 2014. do kraja 2015.
2. Marija Liker, rođ. Gržin (1931.–), razgovor vođen 6. siječnja 2016.
3. Santo Petričić (1928.–), razgovor vođen 10. siječnja 2016.
4. Marija Čibej, rođ. Brkarić (1935.–2002.), razgovori vođeni u razdoblju 1990.–1995.

Izvori

1. *Arkod*, <http://www.arkod.hr/>, zadnji put pristupljeno: 15. 12. 2015.
2. Državni arhiv u Rijeci (HRDARI), Fond 41: *Javni bilježnici Rijeke i okolice*, sv. 24.
3. *Geoportal Državne geodetske uprave*, <http://geoportal.dgu.hr/>, zadnji put pristupljeno: 15. 12. 2015.
4. *Popis katastarskih čestica – katastarska općina Tuliševica*, Odjel za katastar nekretnina Opatija, Područni ured za katastar Rijeke, Državna geodetska uprava, Republika Hrvatska, stanje od 2. 12. 2015.
5. *Preglednik katastarskih podataka*, <http://www.katastar.hr/dgu/>, zadnji put pristupljeno: 15. 12. 2015.

Literatura

1. Boerio, Giuseppe, *Dizionario del dialetto Veneziano*, Reale tipografia di Giovanni Cecchini, Venezia, 1869.
2. Damjanović, Stjepan i dr., *Mali staroslavensko-hrvatski rječnik*, Matica hrvatska, Zagreb, 2004.

3. Eterović, Igor – Babić, Frane, „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine: mikrotoponimija Tuliševice“, *Zbornik Lovranšćine*, knj. 3, 2014., str. 189–232.
4. Gilić, Stanislav, „Obalni toponimi u Lovranštini“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 139–143.
5. Gilić, Stanislav, „Toponimija u katastarskim kartama Općine Lovran s početka XIX. stoljeća“, u: Muzur, Amir (ur.), *Lovran u XIX. stoljeću (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*, Poglavarstvo Općine Lovran, Lovran, 1998., str. 12–14.
6. Gotthardi-Pavlovsky, Beata, „Lovranština – ruralni prostori i sadržaji“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 145–161.
7. *Hrvatski jezični portal*, <http://hjp.znanje.hr/>, zadnji put pristupljeno: 15. 12. 2015.
8. Ivetac, Just, *Istarski toponimi*, Istarska naklada, Pula, 1982.
9. Milovan, Valter, „Romanizmi u poeziji Slavka Kalčića i Tomislava Milohanića“, *Croatica et Slavica Iadertina*, sv. 9, br. 1, 2013., str. 111–126.
10. Nikočević, Lidija, „Tradicijska prehrana u Lovranštini“, *Liburnijske teme*, knj. 6, 1987., str. 163–181.
11. Sanković, Ivana, „Lovranska *glagolitica* i dosadašnja istraženost“, *Zbornik Lovranšćine*, knj. 1, 2010., str. 281–300.
12. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1 (A–J), JAZU, Zagreb, 1971.
13. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 2 (K–poni’), JAZU, Zagreb, 1972.
14. Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 3 (Poni’–Ž), JAZU, Zagreb, 1973.
15. Skračić, Vladimir, *Toponomastička početnica: Osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja*, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.
16. Sudec, Sandra, „Tvorba pridjeva sufiksom *-j-* u hrvatskome crkvenoslavenskome jeziku“, u: Srdoč-Konestra, Ines – Vranić, Silvana (ur.), *Riječki filološki dani*, knj. VII, Filozofski fakultet, Rijeka, 2008., str. 693–704.
17. Šimunović, Petar, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2009.
18. Šimunović, Petar, *Toponimija hrvatskoga jadranskoga prostora*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2005.
19. Ujević, Mate (ur.), *Toponimika zapadne Istre, Cresa i Lošinja*, Anali Leksikografskog zavoda FNRJ, knj. 3, Leksikografski zavod, Zagreb, 1956.

SUMMARY

Contribution to Toponymy Research of the Lovran Region: Microtoponymy of Lovranska Draga and Visočje

The toponymy of the villages Lovranska Draga and Visočje territories is examined in this article. The basic corpus of toponyms is gained from The List of Cadastral Parcels of Cadastral District Tuliševica (Popis katastarskih čestica za katastarsku općinu Tuliševica), but the benefits of several computer databases were also used as a corrective step for gaining maximum precision in the determination of the toponyms location. Corpus was supplemented by interviews with informants and by the excerpts from literature and archival sources. All toponyms were listed in the alphabetical order and analyzed as separate entries. Toponyms were analyzed at several levels: 1) geographical: every toponym was pinpointed and within description the geographical placement and dependency on the soil type is primarily taken; 2) historical: an overview of toponyms occurrence in the primary archival sources (last wills) was given; 3) linguistic: a brief explanation for some toponyms was offered, especially for those originating from the local idiom, and all of them were also accentuated. This article aims to give a new contribution to the extremely poor toponomastic research of the Lovran region.

Key words: toponymy, Lovranska Draga, Visočje, Lovran region, cadastre, computer data bases, locating of toponyms